

СЦЕНАРІЇ РОЗВИТКУ ПОДІЙ В УКРАЇНІ У 2026 РОЦІ

Аналіз потенційних подій, що впливатимуть на гуманітарні потреби та діяльність в Україні у період до грудня 2026 року, на національному та регіональному рівнях

КАРТА 1. ПОТОЧНА СИТУАЦІЯ В КРАЇНІ СТАНОМ НА 17 БЕРЕЗНЯ 2026 Р.

Джерело: ACAPS за даними Інституту вивчення війни (ISW) (станом на 30.03.2026)

СТИСЛИЙ ОГЛЯД

Повномасштабне вторгнення Російської Федерації (надалі – «Росія») в Україну, яке триває вже п'ятий рік, продовжує загострювати затяжну гуманітарну кризу. Активні наземні бойові дії, як і раніше, зосереджені в прифронтових районах східних, північних і південних областей, тоді як обстріли з повітря, ракетні удари та атаки безпілотників продовжують становити загрозу для цивільного населення та об'єктів життєво важливої інфраструктури по всій країні. Понад 3,7 млн людей залишаються внутрішньо переміщеними особами, понад 5,9 млн – біженцями за кордоном, а, за оцінками, від трьох до п'яти мільйонів живуть під російською окупацією (МОН, 19.01.2026; УВКБ ООН (станом на 30.03.2026); АР, 20.02.2026). У цих умовах, згідно з оцінками Плану гуманітарних потреб та реагування (HNRP) на 2026 рік, цього року гуманітарної допомоги потребуватимуть 10,8 млн людей в Україні. Планується охопити 4,1 млн осіб, з яких 3,6 млн визначено пріоритетними відповідно до більш суворих критеріїв відбору (УКГС ООН, 13.01.2026). Ця цифра означає, що без гуманітарної допомоги можуть залишитися щонайменше 6,7 мільйона людей; така ситуація зумовлена значним скороченням фінансування та реорганізацією діяльності, спричиненою заморожуванням зовнішньої допомоги з боку США та подальшим закриттям Агентства США з міжнародного розвитку (USAID) у 2025 році.

У лютому 2026 року організація ACAPS збрала 46 профільних експертів та фахівців із гуманітарних питань на двох семінарах у Києві, щоб оцінити, як можуть розвиватися ситуація та гуманітарна криза протягом року. У цьому звіті викладено три сценарії, а також їхні наслідки для окремих регіонів. Вони стали результатом роботи цих семінарів та були оновлені з урахуванням останніх подій, зокрема ескалації конфлікту на Близькому Сході та його можливого впливу на Україну.

Сценарії на 2026 рік майже повністю повторюють сценарії, розроблені для 2025 року, що свідчить про загальну схожість контекстуальних умов: війна залишається головним чинником, що зумовлює гуманітарні потреби, а повне припинення бойових дій у 2026 році і надалі є малоімовірним. Ці сценарії доцільно розглядати як окремі траєкторії розвитку подій у майбутньому, що формуються під впливом різних поєднань ключових чинників, зокрема змін

у динаміці міжнародної підтримки, перебігу мирних переговорів, військового потенціалу обох сторін та внутрішньої динаміки в Україні. Кожен сценарій, представлений у порядку ймовірності, має свій гуманітарний профіль із різними наслідками для потреб, можливостей реагування та динаміки оперативних дій.

Сценарій 1: Війна триває без вирішення

Цей сценарій відображає нинішню ситуацію: збереження поточної динаміки конфлікту та її наслідків для населення, що постійно ускладнюються. Тривають бойові дії, а дипломатичні зусилля, хоч і продовжуються, але не дають результатів. Мирні переговори залишаються у глухому куті через непримиренні позиції щодо контролю над територією та гарантій безпеки, через що продовжується війна на виснаження, яка характеризується періодичними обмеженими територіальними здобутками на сході України. Патова ситуація зберігається завдяки добре укріпленим оборонним спорудам з обох боків та загальній рівновазі сил, що не дозволяє жодній зі сторін досягти вирішального або стратегічного прориву.

Населені пункти, розташовані поблизу лінії фронту, стикаються не з раптовими потрясіннями, а з постійним і довготривалим тиском, причому здатність домогосподарств долати труднощі в умовах тривалого виснажливого конфлікту та постійного переміщення населення поступово знижується. Під загрозою по всій країні залишається цивільна інфраструктура, зокрема енергетика, транспорт та логістика. Ситуацію ще більше ускладнює скорочення гуманітарної та військової підтримки, спричинене втому донадорів, паралельними кризами та внутрішньополітичними міркуваннями ключових союзників. За такого сценарію головним чинником, що стримує гуманітарну допомогу, є дедалі глибший розрив між скороченням обсягів фінансування та хронічними потребами, що постійно зростають.

Сценарій 2: Зменшення інтенсивності бойових дій

Цей сценарій описує нестійке зниження напруженості, а не сталий мир. Україна та Росія досягають угоди, яка передбачає часткове або локальне скорочення бойових дій за допомогою одного або декількох альтернативних механізмів, таких як локальне припинення вогню, замороження лінії фронту або зменшення кількості повітряних ударів, що стане попередньою умовою для укладення остаточного та більш всеосяжного мирного договору, який буде реалізовано у 2027 році або пізніше. Такий результат стає можливим не завдяки вирішенню глибоких політичних розбіжностей, а внаслідок збігу низки умов: виснаження сил на полі бою, посилення дипломатичного тиску та внутрішніх обмежень з обох боків. Як і в попередніх угодах, укладених з 2014 року, деескалація залишається нестійкою: порушення в рамках цього сценарію трапляються часто, при цьому зберігається ризик періодичних випадків ескалації, що можуть призвести до переходу ситуації до першого чи третього сценарію. Обидві сторони використовують відносно затишшя для посилення військового потенціалу та зміцнення своїх позицій.

Уявлення про успішне врегулювання конфлікту – у поєднанні з переорієнтацією на програми відновлення та розвитку, перенаправленням ресурсів на інші кризи та загальною втомою донорів – спонукають донорів скорочувати гуманітарну допомогу Україні. Уряд України (надалі – «Уряд»), обмежений дефіцитним фінансуванням у воєнний час, скороченням зовнішньої бюджетної підтримки та витратами на відновлення, також не в змозі задовольнити гуманітарні потреби та потреби у відновленні в повному обсязі. Відповідно, групи населення, які найбільше страждають від наслідків дефіциту допомоги – зокрема громади, що знаходяться на передовій, ВПО, які перебувають у вимушеному становищі тривалий час, люди похилого віку та особи, які повернулися до зруйнованих районів, – стикаються не лише зі скороченням гуманітарної допомоги, а й зі слабшанням системи соціального захисту, що призводить до поглиблення їхніх основних потреб. Важливо зазначити, що зменшення бойових дій не означає скорочення гуманітарних потреб у короткостроковій перспективі: потреби можуть залишатися високими або навіть тимчасово зростати, оскільки пошкоджена інфраструктура, втрачені засоби до існування та переміщення населення залишаються актуальними.

Сценарій 3: Ескалація війни

Цей сценарій зумовлений істотною зміною динаміки конфлікту, спричиненою сукупністю таких чинників: нарощування російських збройних сил та адаптація їхніх оперативних дій, поступове ослаблення оборонного потенціалу України, а також перебої у наданні зовнішньої військової підтримки у критичний період. У сукупності це дає змогу російським військам здійснити стратегічний прорив у Донецькій області, найімовірніше, шляхом прориву українських оборонних ліній, що дозволить швидко просуватися вглиб території та створить умови для оточення міських центрів і перекриття ключових логістичних коридорів. Повітряні удари по енергетичній, транспортній та логістичній інфраструктурі України посилюються, зокрема спостерігається перехід до більш систематичного нанесення ударів по дрібніших, розрізнених об'єктах, що призводить до ланцюгових перебоїв у роботі, які позначаються як на військових операціях, так і на повсякденному житті цивільного населення. У відповідь Україна посилює режим воєнного стану та прискорює формування власних збройних сил. Союзники з ЄС та НАТО збільшують військову допомогу з метою зміцнення оборонного потенціалу України, але структурні обмеження європейського оборонного виробництва зумовлюють занадто повільні темпи надання цієї підтримки, щоб запобігти суттєвому погіршенню ситуації на початкових етапах ескалації.

Попри зростання кількості переміщених осіб (переважно всередині країни, хоча зростає ризик перетину кордону до сусідніх держав), вимушених евакуацій та пошкоджень інфраструктури гуманітарна допомога залишається обмеженою через проблеми з доступом та нестачу фінансування. Основними перешкодами для реагування є, насамперед, обмежені можливості з евакуації та логістики, що ускладнюються нестачею кадрів у зв'язку з посиленою мобілізацією. Окрім вимушеного переселення, ескалація конфлікту також створює системне навантаження на систему надання послуг, поглиблюючи прогалини в наданні допомоги та базових послуг саме тоді, коли потреби є найбільшими.

У всіх трьох сценаріях війна лишається головним чинником, що визначає гуманітарні потреби, впливає на умови безпеки, доступ до основних послуг (таких як житло, комунальні послуги та харчування) та можливість їх оплатити, а також зумовлює постійну вразливість до перебоїв у постачанні електроенергії та опалення. В усіх випадках території, окуповані Росією, залишаються здебільшого недоступними та надзвичайно політизованими, що суттєво обмежує як фізичний доступ до них, так і можливість збирати своєчасну та надійну інформацію про умови життя, потреби та ризики для приблизно від трьох до п'яти мільйонів людей, які там проживають. Проблеми, з якими стикаються як Уряд, так і гуманітарні організації, ще більше ускладнюються, оскільки розрив між потребами та можливостями реагування, ймовірно, збільшиться.

ЗМІСТ

Базові припущення.....	7
Огляд сценаріїв та їхніх наслідків на регіональному рівні	11
Війна триває без вирішення (статус-кво).....	11
Зменшення інтенсивності бойових дій.....	17
Ескалація війни.....	22
Обтяжуючі обставини.....	26
Додаток 1. Індикатори для сценаріїв.....	30
Додаток 2. Тригери для сценаріїв.....	31

ПРО ЗВІТ

Методологія

У цьому звіті представлено три різні, але ймовірні сценарії розвитку подій в Україні до кінця 2026 року, в яких основна увага приділяється тому, як зміни обставин можуть вплинути на здатність людей задовольняти свої базові потреби та на умови роботи гуманітарних організацій.

Ці сценарії були розроблені в січні–лютому 2026 року з урахуванням пропозицій національних та міжнародних гуманітарних і донорських організацій, установ ООН, представників гуманітарних кластерів, робочих груп та інших координаційних механізмів, організацій громадянського суспільства, а також експертів з наукових кіл, аналітичних центрів та Уряду, які взяли участь у двох очних семінарах, одній очній круглій дискусії та інтерв'ю з ключовими інформаторами. У процесі спільної роботи було реалізовано такі заходи.

- Очний круглий стіл у Дніпрі, на якому зібралися 11 експертів з питань безпеки, оцінки потреб та гуманітарних заходів, аби визначити ключові параметри, що характеризують ситуацію, та забезпечити врахування поглядів організацій, які працюють поблизу лінії фронту, у вихідних припущеннях та загальнонаціональних сценаріях.
- Проведення восьми цільових інтерв'ю з ключовими інформаторами — профільними експертами та галузевими фахівцями (особливо з розумінням конфлікту/безпекової ситуації, економіки, політики, міжнародних відносин, енергетики та гуманітарної ситуації в Україні) — з метою поглиблення розуміння виявлених чинників та їхньої динаміки. Отримані дані, доповнені аналізом вторинних даних, стали основою для розробки базових припущень та загальнонаціональних сценаріїв.
- Два очні семінари в Києві, в яких загалом взяли участь 46 осіб. Під час першого семінару разом з експертами з гуманітарного аналізу та оцінки було розроблено сценарії та визначено їхні наслідки на регіональному рівні. Під час другого семінару ці сценарії було валідовано та доопрацьовано за участю фахівців-практиків, а також проаналізовано вплив кожного сценарію на населення та гуманітарну діяльність.

У розробці сценаріїв ACAPS застосовує підхід, заснований на ланцюжку ймовірності, який передбачає структурований аналіз усього спектру подій та чинників, що можуть вплинути на майбутню ситуацію, як детально описано в нашій методичній записці. Нижче наведено визначення основних термінів, що використовуються протягом усього процесу та в цьому звіті.

Сценарій — це опис ймовірного майбутнього розвитку подій та його наслідків для людей і суспільства, що ґрунтується на низці припущень щодо того, як будуть змінюватися ключові параметри.

Ймовірність — це вірогідність того, що певний сценарій реалізується у визначений проміжок часу. Вплив — це ступінь серйозності наслідків, передбачених сценарієм. Обидва показники оцінюються за шкалою від 1 до 5, де 1 означає низьку ймовірність або незначний вплив, а 5 — майже певну ймовірність або серйозний вплив. Однак нижчий показник впливу не обов'язково свідчить про менш нагальні гуманітарні потреби. Наприклад, у сценарії зі зниженням інтенсивності бойових дій нижчий показник відображає наслідки зменшення інтенсивності конфлікту порівняно з поточним станом, а не поліпшення гуманітарної ситуації, яка залишається складною в усіх сценаріях.

Індикатори (Додаток 1) та тригери (Додаток 2) — це інструменти, що допомагають гуманітарним організаціям відстежувати ситуацію, визначати, який сценарій спостерігається, та адаптуватися відповідно. Індикатори — це ранні сигнали, що вказують на певний сценарій, а тригери — це події чи зміни, які прискорюють або спричиняють реалізацію сценарію і є унікальними для кожного сценарію.

Чинники (або параметри) — це умови, що визначають, як може розвиватися ситуація в майбутньому.

Обмеження

Сценарії не є прогнозами чи передбаченнями, а слугують рамками для дослідження можливих варіантів розвитку подій та їхнього потенційного впливу на гуманітарні потреби та діяльність. Ці сценарії — разом із чинниками та припущеннями, що їх визначають — враховують основні відмінності у сферах безпекової, політичної, економічної, соціальної ситуації та міжнародних відносин у контексті України, а також аналізують, як ці відмінності можуть впливати на особисту безпеку людей, їхні потреби та стратегії подолання труднощів, умови роботи гуманітарних організацій. Відповідно, мета цього звіту полягає не в тому, щоб охопити всі можливі варіанти майбутнього, а лише ті, що є як ймовірними, так і найбільш актуальними для прийняття рішень у гуманітарній сфері. Хоча ці сценарії представлені як окремі варіанти майбутнього, ситуація у грудні 2026 року може відображати поєднання елементів з усіх цих сценаріїв, а один сценарій з часом може перерости в інший, що підкреслює важливість моніторингу індикаторів та тригерів, детально описаних у додатках.

Деякі фактори, такі як смерть ключової урядової особи або навмисна ескалація ядерного конфлікту, є настільки непередбачуваними, що їхні гуманітарні наслідки, хоч і можуть бути серйозними, неможливо достовірно передбачити. Ці події з низькою ймовірністю та серйозними наслідками виходять за межі даного дослідження і не розглядаються в цьому звіті; сучасні інструменти прогнозування також мають обмежені можливості повною мірою оцінити такі наслідки.

Брак інформації, особливо щодо окупованих Росією територій України, ускладнює перспективний аналіз ситуації та подій у цих регіонах. Організація ACAPS також не змогла провести інтерв'ю з ключовими інформаторами, які проживають у Росії чи на окупованих територіях або володіють конкретною інформацією про ці регіони, а перевірена загальнодоступна інформація щодо цих територій залишається обмеженою.

Подяка

ACAPS висловлює подяку всім учасникам та організаціям, які долучилися до розробки цих сценаріїв, зокрема тим, хто взяв участь у семінарах зі сценаріїв, круглому столі та інтерв'ю з ключовими інформаторами.

БАЗОВІ ПРИПУЩЕННЯ

У цьому звіті детально розглядаються три сценарії, що відображають те, як ситуація в Україні — зокрема війна та її вплив на населення — може змінюватися протягом 2026 року. Тому ці сценарії зосереджені на подіях, що мають значення для гуманітарних потреб та гуманітарної діяльності.

Вони базуються на низці базових припущень, що стосуються розвитку конфлікту, динаміки глобальної політичної ситуації та міжнародної підтримки, а також внутрішньої ситуації в Україні. **Ці базові припущення, які є аналітичною основою сценаріїв**, були сформовані в результаті інтерв'ю з ключовими інформаторами — експертами з широкого кола відповідних галузей, круглого столу за участю фахівців-практиків у сфері гуманітарної діяльності, а також аналізу вторинних даних. Ці припущення були згодом представлені та валідовані на двох семінарах із розробки сценаріїв (див. методологію).

Мирні переговори

Протягом 2025 року та на початку 2026 року дипломатичні зусилля з метою досягнення угоди між Україною та Росією залишалися безрезультатними. Вони здійснювалися за різними напрямками, зокрема у формі прямих тристоронніх переговорів за посередництва США між Києвом, Москвою та Вашингтоном, а також у рамках ширших міжнародних посередницьких ініціатив за участю європейських країн — хоча останні брали лише обмежену участь у переговорах на офіційному рівні. Ці дипломатичні зусилля не призвели до припинення бойових дій, а обмежені заходи, спрямовані на зміцнення довіри, — зокрема обмін полоненими — мали незначний, а то й взагалі жодного помітного впливу на переговори (BBC, 05.02.2026).

Хоча не можна виключати локального або тимчасового зменшення інтенсивності бойових дій у 2026 році — що й відображено у сценарії зменшення інтенсивності бойових дій — укладення всеосяжної мирної угоди є значно менш імовірним з огляду на непохитні та несумісні позиції щодо двох головних суперечливих питань: територіального контролю та гарантій безпеки. Росія продовжує наполягати на визнанні свого контролю

над окупованими українськими територіями та на обмеженні майбутньої інтеграції України у систему безпеки західних країн (наприклад, членства в НАТО), тоді як Україна дотримується своєї позиції щодо повної територіальної цілісності та наполягає на надійних і реалістичних гарантіях безпеки від західних союзників, перш ніж йти на будь-які поступки. Отже, малоімовірно, що питання, пов'язані з територією та гарантіями безпеки, будуть вирішені та повністю реалізовані до 2026 року.

Відтак, головна перешкода має не процедурний, а структурний характер: розбіжність в основних позиціях обох сторін щодо території та гарантій безпеки є настільки значною, що для її подолання одна або обидві сторони мали б піти на поступки, на які жодна з них наразі не готова. Доки ця ситуація не зміниться — чи то внаслідок змін на полі бою, економічного тиску, чи тривалої посередницької діяльності третьої сторони — довгострокове врегулювання конфлікту залишається недосяжним.

Протягом 2026 року Україна та Росія, ймовірно, продовжуватимуть використовувати військові, економічні та політичні засоби для зміцнення своїх переговорних позицій та уникнення поступок. Ця динаміка — коли кожна сторона прагне покращити своє становище, а не йти на компроміс — визначає сценарії, представлені в цьому звіті: вона лежить в основі продовження бойових дій у сценарії збереження статус-кво, зумовлює нестабільність у сценарії зменшення інтенсивності бойових дій та створює умови, що ведуть до сценарію ескалації.

Хід війни та динаміка бойових дій

Хоча війна, ймовірно, триватиме протягом усього 2026 року, її перебіг залежатиме від військового потенціалу та політичної волі обох сторін, зокрема від виробничих потужностей, мобілізації сил та міжнародної підтримки. Як Україна, так і Росія стикаються з серйозними труднощами на полі бою — від втрат і кадрових проблем до оперативних вразливостей — які обмежують темпи та масштаби бойових дій. **За цих обмежень саме технологічна та промислова адаптація, зокрема виробництво озброєння та можливості нанесення ударів на великі відстані, дедалі більше визначають обстановку на полі бою і стануть вирішальним чинником у розвитку війни у 2026 році.**

Протягом 2025 року Росія посилила масштабні повітряні удари по Україні, націлюючись на об'єкти енергетичної, транспортної та логістичної інфраструктури – зокрема залізниці – з метою підризу стійкості України та морального духу цивільного населення, особливо у холодну пору року – з жовтня 2025 року по березень 2026 року. Частково це посилення стало можливим завдяки підтримці з боку Китаю та Північної Кореї, а також розширенню вітчизняного військово-промислового виробництва, яке в умовах санкцій стало важливою опорою російської економіки і, отже, у 2026 році, найімовірніше, принаймні збереже нинішні обсяги. Протягом 2025 року та на початку 2026 року російські ударні комбінації поступово включали дедалі більшу кількість боєприпасів, хоча в цій тенденції можуть спостерігатися періодичні затишшя, оскільки Росія накопичує боєприпаси для майбутніх військових операцій (Інститут з вивчення війни (ISW), 31.12.2025).

Росія також переглянула свої стратегії з метою пом'якшення наслідків санкцій та підтримки своєї економіки (Центр аналізу європейської політики (CEPA) 05.02.2025; Центр стратегічних і міжнародних досліджень (CSIS) 11.04.2025). Якщо регіональна ескалація конфлікту на Близькому Сході триватиме, а США продовжать дію відстрочки санкцій щодо російської нафти, це може надати Москві додаткове економічне полегшення та посилити її здатність підтримувати бойові дії. **Тому Росія навряд чи змінить курс у 2026 році, навіть попри те, що довгострокова стабільність її економіки залишається невизначеною, а успіхи на полі бою є повільними.**

У 2025 році Україна також посилила удари по російській території, націлюючись на нафтопереробні заводи, склади постачання та аеродроми, щоб порушити російську логістику та продемонструвати свою стримувальну силу (Радіо Свобода (RFERL), 26.02.2026; The Kyiv Independent (TKI), 01.10.2025). Україна демонструє здатність завдавати ударів у тил супротивника, а її військово-промислова база постійно зростає, що вказує на все більшу роль технологічної та промислової адаптації у визначенні динаміки війни. **Хоча ці можливості можуть дозволити Україні уникнути повного військового краху, її зусилля й надалі будуть зосереджені на тривалій обороні, а не на наступальних діях чи стратегічному прориві.**

Україна, як і раніше, значною мірою залежить від зовнішньої військової підтримки – насамперед від США та європейських союзників – особливо в частині систем протиповітряної оборони, летальної зброї, боєприпасів та обміну розвідданими. Ця підтримка має вирішальне значення для забезпечення обороноздатності України, але навряд чи дозволить провести масштабні наступальні операції. Союзники України продовжують виявляти обережність щодо постачання боєприпасів великої дальності, придатних для нанесення ударів углиб російської території, з огляду на побоювання щодо ризиків ескалації та можливості прямого зіткнення з Росією, а також через обмеження в ланцюгах постачання.

Україна також стикається з внутрішніми проблемами, пов'язаними з мобілізацією військ та іншими обмеженнями оперативного потенціалу. Поповнення збройних сил стало однією з найгостріших політичних, соціальних та економічних проблем України і загрожує перетворитися на критичну внутрішню вразливість країни. Нестача військовослужбовців (а також втрати та дезертирство), опір мобілізації серед населення, а також правові та політичні труднощі з розширенням набору (такі як зниження віку призову) – все це обмежило здатність України повністю укомплектувати та поповнити підрозділи на передовій, а також утримувати оборонні позиції та динаміку бойових дій (Стокгольмський центр східноєвропейських досліджень (SCEEUS), 19.12.2025; TKI, 03.09.2025; Українська правда, 06.10.2025).

Міжнародна підтримка

У 2026 році міжнародна допомога залишатиметься основною опорою стійкості України, проте її надходження стануть дедалі більш непевними та розрізненими. Оскільки Україна продовжує спрямовувати майже всі внутрішні доходи на оборону та безпеку, її бюджетний дефіцит зростає, а залежність від зовнішньої фінансової підтримки поглиблюється. Ця залежність ще більше посилилася внаслідок закриття USAID у 2025 році. Ця організація відіграла вирішальну роль у наданні уряду України передбачуваної та гнучкої фінансової допомоги; закриття USAID та припинення більшої частини прямої фінансової та бюджетної підтримки з боку США створюють значний тиск на довгострокову економічну стабільність України (ACAPS, 31.12.2025). Хоча зовнішня фінансова допомога

залишається необхідною для запобігання економічному колапсу, обсяги запланованого та виділеного фінансування не відповідають тому, що потрібно для забезпечення значного економічного зростання або істотного збільшення військових витрат.

Із припиненням надання нової прямої військової допомоги Україні з боку США змінюється й характер зовнішньої військової підтримки. З приходом адміністрації Трампа не було прийнято жодних нових зобов'язань щодо надання допомоги Україні, хоча військова допомога, виділена адміністрацією Байдена, все ще перебуває на стадії реалізації (CFR, 23.02.2026). **Проте США залишаються важливим, хоча й непередбачуваним союзником, і їхня підтримка переорієнтовується з прямих поставок озброєння на непрямі механізми**, такі як Перелік пріоритетних потреб України (PURL) НАТО, який дає змогу країнам-членам НАТО закуповувати та постачати для України обладнання американського походження (НАТО, 10.12.2025). Це свідчить про загальну тенденцію, за якої європейські країни відіграють дедалі важливішу роль у координації та наданні допомоги. Попри збільшення внеску Європи, структурні прогалини існують і надалі: наразі європейська оборонна промисловість не має достатніх потужностей, щоб повністю замінити ключові системи, що постачаються США, зокрема сучасні засоби протиповітряної оборони та високотехнологічні боєприпаси.

Надання європейської підтримки ускладнюється через напруженість у внутрішній політиці та економіці. Запропонований пакет підтримки ЄС на суму 105 млрд доларів США (90 млрд євро) на 2026–2027 роки свідчить про незмінну рішучість надавати допомогу, але водночас виявляє приховану вразливість, оскільки вимога одностайності дозволяє окремим державам-членам затримувати або зменшувати її обсяги. Цей пакет було затверджено лише в грудні 2025 року після тривалих дебатів щодо використання заморожених російських активів для фінансування фінансової допомоги Україні. Відтоді Угорщина та Словаччина використовують внутрішньополітичні обставини та двосторонні суперечки – зокрема щодо нафтопроводу «Дружба» – для того, щоб затримати надання кредиту від ЄС (TKI, 09.03.2026; Reuters, 05.03.2026). **Хоча ці процеси, а також майбутні вибори в країнах-членах ЄС можуть спровокувати подальші затримки та невизначеність, вони навряд чи зможуть істотно підірвати колективну підтримку Європи, зважаючи на загальний стратегічний інтерес регіону у стабільності України.**

Істотним джерелом невизначеності є позиція США щодо України, особливо з огляду на їхню надзвичайно важливу роль як ключового союзника у сфері безпеки та головного дипломатичного посередника. Підхід адміністрації Трампа до України характеризується відсутністю послідовної зовнішньополітичної позиції, а також раптовими й істотними змінами позиції, які важко передбачити та врахувати у своїх планах. Хоча Закон про оборонний бюджет на 2025 рік свідчить про наміри уряду США продовжувати надавати Україні певну підтримку та запровадити певні запобіжні заходи щодо постачання зброї та розвідувальної інформації, позиція США щодо України та їхня подальша підтримка залишаються відкритим питанням.

Стабільність ситуації всередині України

Навіть після чотирьох років війни та за відсутності надійного політичного врегулювання Україна, як очікується, збереже загальну внутрішню стабільність у 2026 році, що базуватиметься на міцній політичній згуртованості та стійкості суспільства. За результатами загальнонаціонального опитування (на території, підконтрольній уряду України), проведеного в період з 26 листопада по 13 грудня 2025 року, більшість (63%) українців заявили, що готові терпіти війну «стільки, скільки буде необхідно», що свідчить про стійкий суспільний консенсус щодо основних цілей війни (KMIC, 15.12.2025). Проте загальна втома від війни та її політичні, економічні й соціальні наслідки, найімовірніше, зберігатимуться протягом усього року.

Рівень довіри населення до президента України Володимира Зеленського, хоча й залишається досить високим (62%), знизився порівняно з 74%, зафіксованими в середині 2025 року (KMIC, 18.03.2026). Це зниження рейтингу, серед іншого, відображає занепокоєння щодо корупції на високому рівні – найяскравішим прикладом чого стали протести липня 2025 року, що змусили уряд скасувати закон, який обмежив би повноваження антикорупційних органів України, – а також наслідки корупційного скандалу в енергетичному секторі, що стався під час найсуворішої зими в Україні за останні понад десять років (AP, 08.08.2025; TKI, 11.11.2025). Також зберігається загальне невдоволення роботою державних інститутів (KMIC, 04.02.2026). Натомість довіра до українських військових та волонтерів залишається надзвичайно високою, навіть попри критику заходів з мобілізації та труднощі уряду з мобілізацією (KMIC, 13.01.2026).

Ця динаміка свідчить про те, що населення в цілому прагне політичної стабільності в умовах війни, водночас пильно стежачи за проблемами у сфері управління, які з часом можуть підірвати довіру громадськості. Українці майже одноставно виступають проти проведення виборів у воєнний час — це свідчить про відносну стабільність системи та про те, що пріоритетом є завершення війни на прийнятних умовах (КМІС, 18.03.2026). Згідно з Конституцією України, вибори не можуть проводитися під час дії режиму воєнного стану. Отже, **для проведення виборів у 2026 році спочатку потрібно скасувати воєнний стан або внести зміни до конституції в умовах війни, але обидва ці варіанти є малоімовірними й стикаються зі значними перешкодами з боку законодавчої влади та громадської думки.** Навіть у разі, якщо Уряд вирішить провести вибори, логістичні проблеми будуть значними і розв'язати їх у 2026 році навряд чи вдасться. З огляду на те, що понад 11 млн українців є внутрішньо переміщеними особами, виїхали за кордон або проживають на окупованих територіях, а військовослужбовці беруть активну участь у бойових діях, вирішення цих проблем матиме вирішальне значення для можливості проведення та визнання результатів майбутніх виборів.

Україна також відчуває дедалі більший економічний та демографічний тиск. Із травня 2025 року інфляція дещо сповільнилася, але, як очікується, залишиться на високому рівні через перебої в роботі енергетичного сектору протягом зимового сезону 2025–2026 років (НБУ, 11.02.2026). За прогнозами, темпи зростання ВВП знизяться, що свідчить про обмежені можливості української економіки до зростання в умовах війни (ЦЕС, 16.12.2025). Ці проблеми ускладнюються структурними демографічними змінами: нестача робочої сили та вразливість життєзабезпечення відображають наслідки тривалого переміщення, міграції та мобілізації для людського капіталу. Рівень безробіття залишається значним — за оцінками, у листопаді 2025 року він становив 22,8% порівняно з 9,8% у 2021 році — і характеризується різким контрастом між надлишком шукачів роботи в прифронтових регіонах та гострою нестачею робочої сили в таких великих центрах, як Київ і Львів,

де кількість вакансій значно перевищує кількість доступних працівників (Київська школа економіки (KSE), 14.05.2025; НІСД, 23.01.2026; WB (станом на 25.03.2026)).

Україна також стоїть перед довгостроковими фіскальними ризиками, пов'язаними з високими військовими витратами та структурною залежністю від зовнішньої підтримки (див. розділ «Міжнародна підтримка»). У 2026 році Україні знадобиться фінансова допомога в розмірі 45–52 млрд доларів США, а затримки з виділенням коштів з боку ЄС — на тлі повільних темпів реформ, необхідних для отримання додаткового фінансування від Світового банку та МВФ — означають, що уряд ризикує зіткнутися з дефіцитом бюджету до кінця весни (TKI, 18.02.2026; Reuters, 20.03.2026). Якщо цей фінансовий тиск призведе до скорочення соціальних видатків, зокрема на пенсії, соціальні виплати та заробітну плату в державному секторі, це може почати підривати загальну стійкість суспільства, яка є основою внутрішньої стабільності України. **Цей взаємозв'язок між погіршенням фінансового стану та соціальною згуртованістю становить довгострокову загрозу в усіх трьох сценаріях, і ці соціальні, демографічні та економічні виклики, ймовірно, посиляться, особливо після припинення бойових дій.**

Ситуація на окупованих Росією територіях України додає ще один, досить непрозорий компонент до будь-якої оцінки внутрішньої стабільності та гуманітарних умов. Населення, яке живе в умовах окупації, стикається з цілим спектром проблем — зокрема з примусовою русифікацією¹, обмеженнями на пересування, обмеженим доступом до системи соціального захисту та послуг України, а також впливом динаміки конфлікту — які здебільшого залишаються непомітними для зовнішніх аналітиків через значні обмеження в доступі до інформації. Хоча ці групи населення не завжди враховуються в українських даних чи опитуваннях, їхнє виключення з базової картини не повинно свідчити про стабільність; за будь-якого сценарію умови в цих регіонах, вірогідно, будуть одними з найскладніших у країні. Масштаби та умови окупації — а також їхні наслідки для гуманітарних потреб та доступу до допомоги — відображені у всіх трьох сценаріях, представлених у цьому звіті.

¹ Термін «русифікація» позначає політику, спрямовану на нав'язування російської мови та культури неросіянам, яка практикується з часів Російської імперії та Радянського Союзу. У контексті України, починаючи з анексії Криму, подальшого розгортання конфлікту на сході України у 2014 році та повномасштабного вторгнення, що триває з 2022 року, ці заходи спрямовані на жителів України на окупованих Росією територіях. До таких заходів належать «перевиховання» українських дітей, які проживають під російською окупацією, вимога до українських мешканців цих територій отримати російські паспорти під загрозою депортації та інших обмежень, а також поширення роросійських наративів і пропаганди (Meduza, 11.03.2024; Сторінка Міністерства оборони Великої Британії X 11.03.2024; BBC, 13.04.2025).

Наслідки регіонального конфлікту на Близькому Сході

Паралельні геополітичні кризи та їхні дипломатичні, військові й економічні наслідки створюють додатковий тиск на зовнішню підтримку України. Ескалація регіонального конфлікту на Близькому Сході, що почалася 28 лютого 2026 року, переорієнтувала увагу дипломатичних кіл; четвертий раунд тристоронніх переговорів за участю Києва, Москви та Вашингтона, запланований на 5 березня в Абу-Дабі та покликаний підготувати ґрунт для зустрічі Зеленського та Путіна, було відкладено на невизначений термін (Reuters, 26.02.2026). Ключові зацікавлені сторони — зокрема США, які водночас є головним посередником у війні в Україні та безпосередньо беруть участь у війні з Іраном, а також Об'єднані Арабські Емірати, які є як стороною конфлікту на Близькому Сході, так і потенційним місцем проведення переговорів між Україною та Росією — наразі переймаються іншими питаннями.

Ескалація конфлікту на Близькому Сході також загрожує ще більшим навантаженням на світові потужності з виробництва озброєння, що ускладнить постачання та може призвести до зменшення обсягів і стабільності військової допомоги, яка надходить до України, зокрема поставок засобів протиповітряної оборони (Bloomberg, 03.03.2026). Макроекономічні наслідки регіонального конфлікту ще більше загострюють ці проблеми. Зростання світових цін на енергоносії у поєднанні з тимчасовим пом'якшенням санкцій США щодо російської нафти, ймовірно, сприяє збільшенню доходів російського бюджету — зміцнюючи фінансові можливості Москви для продовження війни, принаймні в короткостроковій перспективі, — і водночас посилює тиск на економічну та енергетичну безпеку Європи (Reuters, 16.03.2026; Atlantic Council, 17.03.2026). Ці чинники можуть знизити як готовність, так і спроможність Європи підтримувати нинішні обсяги фінансової та військової допомоги Україні (Reuters, 10.03.2026; FT, 09.03.2026).

У сукупності ці тенденції вказують на ключове структурне обмеження: **хоча Україна, ймовірно, й надалі отримуватиме достатню міжнародну допомогу для підтримки своїх оборонних можливостей та основних державних функцій, ця підтримка стає менш передбачуваною та більш невизначеною, оскільки дипломатичні зусилля з припинення війни зайшли в глухий кут, а увага зосереджується на інших питаннях.**

Огляд сценаріїв та їхніх наслідків на регіональному рівні

У наведених нижче коротких оглядах сценаріїв розглядається загальна ситуація в Україні, а потім — більш конкретні регіональні процеси та їхній вплив на гуманітарні потреби й діяльність, зокрема динаміку переміщення населення, базові потреби та обмеження щодо оперативного доступу. Сценарії подано в порядку ймовірності на основі консенсусу, досягнутого під час семінару, а оцінка наслідків ґрунтується на аналізі ACAPS.

У цьому звіті розглядаються три регіони України відповідно до схеми міжкластерної координації Управління з координації гуманітарних питань (ОСНА) з метою забезпечення узгодженості з умовами гуманітарної та координаційної діяльності в Україні: схід, північно-центрально-західний регіон, південь. На сторінці, присвяченій міжкластерній координації в Україні, наведено детальну інформацію про те, які області входять до складу кожного регіону (УКГС ООН (станом на 23.03.2026)).

Для кожного сценарію передбачено індикатори (Додаток 1. Індикатори для сценаріїв) та тригери (Додаток 2. Тригери для сценаріїв), які покликані допомогти гуманітарним організаціям регулярно відстежувати ситуацію, своєчасно виявляти зміни між сценаріями, а також відповідно адаптуватися та планувати свої дії.

Сценарій 1: Війна триває без вирішення (статус-кво)

Незважаючи на мирні переговори між Україною та Росією, досягти перемир'я чи укласти всеосяжну мирну угоду поки що не вдається. Несумісні позиції щодо території та гарантій безпеки залишаються непохитними, і жодна зі сторін не має достатніх стимулів для того, щоб піти на поступки, необхідні для припинення вогню чи укладення угоди, тому обидві сторони й надалі

пріоритизують військові здобутки над досягненням дипломатичного прогресу. Кожна зі сторін веде війну на виснаження, поступово завойовуючи позиції вздовж лінії фронту, але не закріплюючись на новозавойованих територіях, що призводить до повільного просування фронту без значних проривів на сході та півдні України. Патова ситуація та позиційна війна підсилюються за рахунок добре укріплених оборонних споруд з обох боків та загальної рівноваги сил, що не дає жодній зі сторін змоги сконцентрувати бойову потужність, необхідну для досягнення та утримання вирішального прориву. У таких умовах жодна зі сторін не може перетворити тактичні успіхи на стратегічну перевагу, і протягом 2026 року лінія фронту змінюється лише незначно.

Наземні бойові дії найбільш інтенсивні в районах, що мають меншу стратегічну цінність, і там частіше проводяться розвідувальні атаки, операції з формування оборони та наступи за сприятливої нагоди – не тому, що ці райони є пріоритетними, а тому, що укріплені оборонні позиції в більш стратегічно важливих місцях роблять наступ у тих районах більш витратним. Навіть ці обмежені тактичні маневри мають згубні наслідки для гуманітарної ситуації: коли наступальні дії зачіпають околиці міст або становлять загрозу для транспортних коридорів, можуть спостерігатися локальні сплески переміщення населення, а перебої з доступом до ключових маршрутів ускладнюють як пересування цивільного населення, так і проведення гуманітарних операцій, навіть якщо загальні зміни на лінії фронту залишаються незначними.

Обидві сторони продовжують впроваджувати технологічні нововведення – особливо у сфері використання безпілотників у бойових діях – і це відіграє дедалі більшу роль у формуванні динаміки конфлікту, не змінюючи при цьому кардинально стратегічного балансу сил. Найбільш суттєвим гуманітарним наслідком активізації використання безпілотників за цим сценарієм є географічне розширення зони небезпеки: як розвідувальні, так і ударні безпілотники виводять зону реальної загрози далеко за межі безпосередньої лінії зіткнення в Україні, що означає, що громади, логістичні та евакуаційні маршрути, а також інфраструктура, які раніше вважалися відносно безпечними, стають вразливими до спостереження та ударів, зокрема до частіших ударів середньої дальності.

Росія продовжує наносити удари по енергетичній інфраструктурі України – зокрема по об'єктах електроенергетики, трансформаторних підстанціях та лініях електропередачі – а також по транспортних і логістичних вузлах. Ці удари слід розглядати не стільки як суто військові цілі, скільки як цілеспрямований тиск, що має на меті підірвати стійкість цивільного населення, поставити економіку України у скрутне становище та випробувати політичну волю. За цим сценарієм кампанія проводиться на постійній основі, але її інтенсивність зростає в певні сезони, особливо в холодну пору року, коли попит на енергію досягає піка, а гуманітарні наслідки відключень електроенергії є найсерйознішими. Це призведе як до тривалого погіршення якості послуг протягом усього 2026 року, так і до періодичних різких сплесків попиту в періоди посилення атак.

У відповідь Україна продовжує курс на децентралізацію – зокрема, на розвиток розподіленого та автономного енергопостачання на рівні домогосподарств, громад та окремих об'єктів – з метою зменшення залежності від централізованої енергомережі. Однак, з огляду на фінансові та технічні обмеження автономних рішень, децентралізація залишається нерівномірним обмеженням заходом, а структурні вразливості енергосистеми зберігаються. По всій країні зберігаються перебої у наданні комунальних послуг, зокрема тривалі відключення електроенергії та перебої з опаленням і водопостачанням, причому найсерйозніші наслідки спостерігаються у прифронтових та прикордонних областях, а також у великих містах.

За такого сценарію переселення зумовлюється сукупним тягарем небезпеки, економічного тиску та погіршення якості послуг, що призводить до утворення менших за масштабом, але більш стійких і важко відстежуваних потоків, на відміну від масових переселень, спричинених стрімкими змінами на лінії фронту. Масового переміщення населення в межах країни не відбувається, проте локальні та циклічні переміщення – коли домогосподарства тимчасово переїжджають у відповідь на військові дії або під тиском сезонних та економічних обставин, а потім намагаються повернутися – тривають, особливо в прифронтових громадах та на північних прикордонних територіях, що постійно порушує звичний уклад життя, навчання дітей та доступ до послуг. Наразі в радіусі 5 км від активних ліній фронту проживає близько 90 тис. осіб, а 49% із майже 115 тис. людей, які мешкають у радіусі 10 км, – це особи віком понад 59 років, що свідчить про значні обмеження

щодо можливості евакуації та форм надання допомоги (Моніторинг мобільності та потреб населення прифронтових територій, МОМ в Україні, 31.01.2026). Люди похилого віку стикаються з більшими обмеженнями в пересуванні, мають вищий рівень поширеності хронічних захворювань, що вимагають регулярного прийому ліків та догляду, а також меншу здатність до самоорганізації у разі раптового погіршення ситуації з безпекою; все це вимагає застосування спеціалізованих підходів до планування евакуації та надання послуг. Передчасне повернення до зон підвищеного ризику — спричинене економічним тиском, вичерпанням заощаджень та фокусуванням допомоги на прифронтових територіях — створює додаткові ризики.

Загальна соціальна згуртованість приховує дедалі більшу внутрішню напругу, зокрема щодо мобілізації, права на отримання допомоги та економічних труднощів, якими можуть скористатися російські кампанії дезінформації. Мобілізація триває або посилюється, що створює дедалі більший тиск на трудові ресурси України, оскільки кількість бронювань скорочується, а мобілізованих осіб стає дедалі більше. Окрім безпосереднього впливу на військовий потенціал, тривала мобілізація має значні вторинні економічні наслідки: виведення чоловіків працездатного віку з таких секторів, як сільське господарство, будівництво та комунальні послуги, поглиблює і без того гостру нестачу робочої сили, що призводить до погіршення якості надання послуг та погіршення рівня життєзабезпечення навіть у районах, віддалених від лінії фронту.

Західна підтримка України залишається надзвичайно важливою, проте її обсяг і передбачуваність нижчі, ніж у минулому році, що особливо позначається на гуманітарній та фінансовій допомозі. Це зумовлено внутрішньополітичною динамікою серед основних зацікавлених сторін, суперечливими геополітичними кризами та втомою донорів, що обмежує здатність України одночасно забезпечувати оборону країни та задовольняти зростаючі потреби цивільного населення. Дефіцит бюджету України залишається основною структурною вразливістю, що посилює залежність від зовнішнього фінансування та змушує йти на складні компроміси між військовими видатками та сферою цивільних послуг. Росія й надалі спрямовує свою економіку на забезпечення військових потреб, продовжуючи військову кампанію попри тиск санкцій та довгострокову економічну невизначеність.

Гуманітарні організації діють зі значно обмеженими ресурсами, дедалі частіше співпрацюючи в рамках консорціумів та партнерств, щоб охопити якомога ширше коло населення. Організації на рівні місцевих громад — які часто є основними силами реагування у сільських та важкодоступних районах — з великими труднощами намагаються продовжувати свою діяльність в умовах скорочення фінансування, що безпосередньо впливає на їхню здатність забезпечувати стабільну допомогу, коли вони є єдиними, хто її надає. Мобілізація також впливає на кадрові забезпечення гуманітарних організацій, оскільки чоловікам стає дедалі складніше отримати або зберегти бронювання, що обмежує роботу на місцях. Головною оперативною проблемою є дедалі більший розрив між нагальними потребами та наявними ресурсами. Наприкінці 2026 року перші ознаки можливого подальшого скорочення фінансування можуть викликати додатковий тривогу та призвести до змін у секторі, коли організації почнуть планувати свою діяльність на 2027 рік.

Цей сценарій характеризується не раповими потрясіннями, а повільним погіршенням ситуації: поступовим зниженням здатності домогосподарств долати труднощі, поступовим погіршенням роботи систем надання послуг та розширенням розриву між потребами та наявними ресурсами. Це відрізняє перший сценарій від більш істотного переміщення населення та колапсу послуг, що очікуються в разі ескалації конфлікту за третім сценарієм, оскільки цей сценарій характеризується хронічними, комплексними потребами, які вимагають довгострокових програм, а не оперативних заходів реагування. Зростання цін на продукти харчування та комунальні послуги прискорює вичерпання заощаджень домогосподарств, причому найбільше від цього страждають внутрішньо переміщені особи, сім'ї з низьким рівнем доходів та прифронтові громади. Дефіцит робочої сили, зумовлений мобілізацією, демографічними змінами та релокацією підприємств, зберігається в усіх галузях економіки, особливо в сільському господарстві, будівництві та сфері послуг.

Карта 2. Східний регіон

Джерело: ACAPS за даними Інституту вивчення війни (ISW) (станом на 30.03.2026)

Схід

У цьому сценарії схід України залишається головним театром активних наземних бойових дій. Російські війська й надалі зосереджують значні сили на окупованих і неокупованих територіях Донецької області, повільно просуваючись переважно в сільських та менш стратегічно важливих районах, які важче захищати. Українські війська утримують оборонні позиції вздовж стратегічно важливого напрямку Слов'янськ–Краматорськ, де наступальні операції супроводжуються постійними боями, а відступи трапляються досить часто. Російські війська також продовжують операції в Харківській області, насамперед з метою забезпечення своїх флангів на Донеччині, а не для того, щоб захопити нові території. Інтенсифікація операцій з використанням

дронів створює постійну загрозу для логістичних коридорів і розширює зону нестабільності за межі безпосередньої лінії зіткнення. Російські війська й надалі атакують автомобільні коридори Покровськ–Павлоград та Слов'янськ–Краматорськ, які мають вирішальне значення як для військових поставок, так і для пересування цивільного населення та гуманітарних конвоїв. Доступ гуманітарних організацій продовжує погіршуватися через те, що безпілотники все активніше використовуються для контролю доріг і транспортних маршрутів.

У Донецькій області досі проживає приблизно 217,2 тис. осіб, з яких близько 120 тис. залишаються у Краматорську та Слов'янську (Моніторинг мобільності та потреб населення прифронтових територій, MOM в Україні, 31.01.2026). Без переломних змін на фронті триває помірне, але безперервне переміщення населення, що створює навантаження на транзитні центри та приймаючі громади в Дніпрі, Лозовій та Запоріжжі. Продовжується обов'язкова евакуація сімей з дітьми. Медична інфраструктура Слов'янська відчуває особливе погіршення ситуації через нестачу персоналу та закриття закладів у зв'язку з переміщенням, що вимагає цілеспрямованих гуманітарних заходів у сфері охорони здоров'я. Саме місто Харків залишається економічно привабливим місцем для внутрішньо переміщених осіб та евакуйованих, навіть попри постійні обстріли КАБами та авіаудари. Незначні наступи в напрямку Оріхова супроводжуються мінімальним додатковим припливом біженців до Запоріжжя, де вже перебуває 154 тис. ВПО, оскільки прилеглі райони значною мірою знелюднені (Моніторинг мобільності та потреб населення прифронтових територій, MOM в Україні, 31.01.2026).

За такого сценарію проблема гуманітарної ситуації на сході полягає скоріше в накопиченому виснаженні, ніж у гострій кризі: потреби не зростають різко, а поступово поглиблюються у міру того, як знижується здатність долати труднощі, погіршується стан інфраструктури та скорочуються ресурси, що вимагає розробки довгострокових програм. Найбільш гострими залишаються гуманітарні потреби у сферах захисту, забезпечення житлом, а також водопостачання, санітарії та гігієни (WASH), і План гуманітарних потреб та реагування (HNRP) та координаційні структури й надалі надають пріоритет саме цим напрямкам. У тих, хто залишився в сільських районах у прифронтових громадах та в таких міських центрах, як Ізюм, Краматорськ і Слов'янськ, можливості домогосподарств для подолання труднощів вже вичерпані,

що залишає мало резервів для протистояння новим потрясінням. Грошова допомога залишається ефективним засобом оперативного реагування, хоча її надання може бути обмежене наявністю фінансування, тоді як допомога у натуральній формі спрямована на усунення довгострокових проблем у сферах водопостачання, санітарії та гігієни (WASH), забезпечення житлом та охорони здоров'я. Території, окуповані Росією, залишаються «сліпою зоною» для оперативних дій: через значні прогалини в інформаційному забезпеченні важко оцінити ситуацію та потреби на місцях, а програми грошової допомоги, що досягають цих груп населення, мають обмежений характер через перешкоди у зв'язку та доступі.

Південь

Оскільки російські війська зосереджують свої зусилля переважно на зміцненні контролю в Донецькій області, на півдні країни не очікується масштабних наземних операцій – цю ситуацію підкріплює природний бар'єр у вигляді річки Дніпро. Проте постійні атаки дронів та удари далекобійної зброї продовжують створювати небезпечну ситуацію та суттєво ускладнюють доступ гуманітарних організацій, особливо на Херсонщині. Поодинокі спроби проникнення через річку в невеликих групах навряд чи призведуть до закріплення позицій, зважаючи на широке використання дронів з обох боків.

Зони ураження вздовж річки Дніпро – утворені внаслідок інтенсивних обстрілів з дронів з обох берегів – фактично розширили зони евакуації та призвели до зростання кількості жертв серед цивільного населення в прибережних районах, що змусило провести додаткову евакуацію в населених пунктах, які опинилися на лінії вогню. 63,5 тис. осіб, які наразі проживають у місті Херсон, є найбільш густонаселеним осередком у радіусі 5 км від лінії фронту в масштабах країни; вони відчувають гостру потребу в психосоціальній підтримці, захисті, водопостачанні та житлі (Моніторинг мобільності та потреб населення прифронтових територій, МОМ в Україні, 31.01.2026). Вибухонебезпечні предмети та загроза з боку безпілотників ще більше обмежують можливість пересування та доступ до земельних ділянок, що ускладнює і без того важкі умови життя.

Як сільськогосподарський і торгово-транспортний осередок, південь постійно відчуває тиск на економічно важливі об'єкти інфраструктури, зокрема порти, зерносховища та переробні підприємства, а також енергетичні й водопровідні системи. Одещина є ключовим логістичним і торговельним центром, який відіграє вирішальну роль у забезпеченні функціонування зернового коридору; російські удари по портах і мостах порушують експорт і підривають життєдіяльність населення. Транскордонна торгівля з Молдовою слугує певним економічним буфером, але малі підприємства – особливо ті, що були вимушені переїхати з Херсона – як і раніше потребують допомоги у задоволенні своїх потреб.

У Миколаївській та Херсонській областях зберігається дефіцит води, тому реалізація програм у сфері водопостачання, санітарії та гігієни (WASH) та відновлення інфраструктури (зокрема, забезпечення альтернативних джерел енергії для водопостачання) залишаються надзвичайно важливими. Роботи з розмінування продовжують вивільняти сільськогосподарські угіддя, проте просуваються повільно, що вимагає надання тимчасової підтримки для забезпечення засобів до існування та грошових вливань, щоб подолати розрив між темпами розмінування та відновленням сільськогосподарської продуктивності. Зниження гуманітарного потенціалу загалом загострює ці проблеми, внаслідок чого все більше цивільних осіб опиняються в залежності від державної соціальної підтримки, яка й без того зазнає фінансового тиску.

Північ, центр та захід

Північно-центральнo-західний регіон, як і раніше, виконує функцію, насамперед, місця розміщення ВПО, логістичної та виробничої бази, а також головного центру для багатьох гуманітарних організацій та організацій, що займаються розвитком. За винятком Сумщини та Чернігівщини, у цих регіонах не фіксуються щоденні удари по об'єктах на близькій або середній відстані, а загальний рівень безпеки залишається порівняно низьким. Проте громади у всьому регіоні все ж відчувають кумулятивний вплив війни на джерела життєзабезпечення, сферу послуг та соціальну згуртованість. Навіть за відсутності масштабних бойових дій тривалий тиск, пов'язаний із переміщенням населення, зростання вартості життя та напруженість на

ринку праці можуть поступово підірвати відносну стабільність цього регіону протягом 2026 року, породивши нові фактори вразливості, які є значними, але менш помітними, ніж потреби в прифронтових районах.

У Сумській та Чернігівській областях спостерігається значна нестабільність на кордоні, оскільки російські війська продовжують наносити удари по логістичних вузлах, транспортній інфраструктурі та населених пунктах. Прикордонні громади на Сумщині щодня зазнають ударів БПЛА та спроб наземного вторгнення, що спричиняє постійний, хоча й контрольований, приплив ВПО через транзитні пункти в містах Суми та Ромни. У прикордонних областях на півночі спостерігається підвищений рівень потреб в енергоносіях, житлі та грошовій допомозі через постійні удари по цивільній та комунальній інфраструктурі, але за цим сценарієм у них не виникає якісно нових потреб. Зростання кількості контрольованих пропускних пунктів ускладнює доступ гуманітарних організацій, а можливість доступу до сільських громад у північних та східних прикордонних районах стає все гіршою.

Поступове переміщення ВПО на захід триває, що посилює навантаження на приймаючі громади та служби в центральних і західних областях. Скорочення обсягів фінансової допомоги впливає на ВПО, які перебувають у регіоні тривалий час, що спричиняє певне переміщення населення з міських районів до сільських у межах регіону, а також поодинокі випадки повернення з центральних і західних районів на схід. Зростання вартості життя, недостатній рівень надання послуг та зниження купівельної спроможності — що частково зумовлені демографічними змінами та постійним припливом переміщених осіб — продовжують вичерпувати резервні заощадження як у ВПО, так і в приймаючих громадах.

Західна частина країни продовжує виконувати роль центру заходів з відновлення, хоча інвестиції в інфраструктуру стримуються фінансовим тиском та ризиком майбутніх руйнувань, а постійне перенаправлення державних ресурсів на оборону обмежує можливості Уряду щодо проведення масштабної реконструкції чи поліпшення якості послуг. Діяльність з відновлення в цьому регіоні, ймовірно, залишатиметься поступовою та залежною від донорів, а не матиме характеру трансформаційних змін. Зокрема, енергетична інфраструктура поступово руйнується, оскільки

ремонтні роботи не встигають за обсягом і масштабами пошкоджень, навіть попри подальшу міжнародну підтримку. Перебої у наданні послуг стають все частішими та тривалішими, що позначається на опаленні та водопостачанні. Київ і надалі є об'єктом демонстративних ударів, спрямованих на підірив політичної волі та морального духу населення, а атака на київські електростанції та лінії електропередач — хоч це й не найімовірніший сценарій — може спричинити нову хвилю переселення.

За цим сценарієм гуманітарні потреби в північно-центрально-західному регіоні загалом залишаються стабільними, але дедалі більше не задовольняються. Оскільки фінансування зосереджується на пріоритетних потребах на прифронтових територіях, населення центральних і західних районів — зокрема ВПО, які перебувають там тривалий час, та приймаючі громади — стикається з дедалі більшими прогалинами у сфері життєзабезпечення, правової допомоги та медичних послуг, особливо у доступі до ліків для лікування хронічних захворювань. Місцеві організації, які часто здатні краще за міжнародні охопити розрізнені сільські громади, стикаються з оперативними труднощами через скорочення фінансування. Зокрема на заході, ймовірно, виникне розрив між очікуваннями ВПО, осіб, які повертаються, та приймаючих громад — які, можливо, сподіваються на значуще покращення ситуації тепер, коли найгостріша фаза переміщення вже минула — та тим, що насправді можна реалізувати в умовах війни, обмежених державних інвестицій та скорочення фінансування гуманітарної сфери.

Сценарій 2: Зменшення інтенсивності бойових дій

Україна та Росія домовляються про часткове або локальне припинення вогню, замороження лінії фронту або скорочення повітряних ударів у якості попереднього кроку до більш всеосяжного мирного врегулювання, яке має бути реалізовано у 2027 році або пізніше. Такий результат зумовлений не врегулюванням глибинних політичних розбіжностей, а збігом низки обставин: виснаженням сил на полі бою та зростаючими витратами на тривалу виснажливу війну з обох боків, посиленням зовнішнього дипломатичного тиску, зокрема з боку США та Європи, а також внутрішньополітичними обмеженнями, які роблять продовження повномасштабних бойових дій дедалі складнішим з політичної та економічної точок зору. Цій угоді передуює період загострення бойових дій, оскільки кожна зі сторін намагається в останній момент захопити нові території, щоб зміцнити свої переговорні позиції та покращити військове становище на випадок нової ескалації конфлікту.

Після укладення угоди часто трапляються порушення, оскільки механізми моніторингу стикаються з обмеженнями, пов'язаними з повноваженнями спостерігачів, обмеженим доступом та ризиками для безпеки. Обидві сторони використовують відносно затишшя для зміцнення оборонних позицій, проведення таємних операцій та підтримки мобілізації на високому рівні, що свідчить про те, що перемир'я є лише тактичною паузою, а не справжнім кроком до миру. Нестійкий характер угоди означає, що протягом усього 2026 року ситуація залишатиметься нестабільною, а ризик відновлення широкомасштабних бойових дій буде постійним чинником, що впливатиме на прийняття рішень як у військовій, так і в цивільній сферах. Така динаміка означає, що другий сценарій характеризується нестабільністю: у разі ескалації порушень або якщо одна зі сторін побачить стратегічну вигоду у відновленні бойових дій, ситуація може повернутися до виснажливої динаміки першого сценарію або ще більше погіршитися, наблизившись до умов, описаних у третьому сценарії.

Кількість атак на великі відстані, спрямованих проти енергетичної, транспортної та логістичної інфраструктури, зменшується, що дає змогу частково, хоча й повільно, відновлювати ці системи та поступово відновлювати надання послуг. Такі перешкоди, як пошкоджені мережі електропередачі, дефіцит фінансування та нестача робочої сили, обмежують темпи та масштаби ремонтних робіт. Україна також вживає більш масштабних заходів із відновлення, що виходять за межі аварійних ремонтів, і продовжує диверсифікувати свою енергетичну інфраструктуру, щоб зменшити вразливість до майбутніх ударів. Однак значні фінансові обмеження заважають масштабній модернізації застарілих систем, які й надалі залишаються вразливими до російських кібератак. Покращення стабільності інфраструктури відбувається нерівномірно: воно зосереджується в районах, віддалених від лінії фронту, де ремонт є можливим і поступово відновлюється довіра інвесторів, тоді як громади, розташовані поблизу лінії фронту, відчувають лише незначні позитивні зміни.

Постійні загрози з боку БПЛА, періодичні порушення режиму припинення вогню та обмеження, введені урядом України щодо пересування цивільного населення поблизу лінії зіткнення, призводять до того, що райони в радіусі 5 км від лінії фронту залишаються в основному недоступними, внаслідок чого приблизно 92 030 осіб перебувають поза охопленням НУО (Моніторинг мобільності та потреб населення прифронтових територій, МОМ в Україні, 31.01.2026). Доступ гуманітарних організацій поступово покращується в районах, розташованих на відстані 5–10 км від лінії фронту, хоча умови там залишаються далеко не безпечними. Кількість жертв серед цивільного населення зменшується порівняно зі першим і третім сценаріями, проте зниження частоти обстрілів не призводить до істотного підвищення рівня безпеки для населених пунктів, розташованих найближче до лінії зіткнення, де напруженість залишається високою і фронт продовжує поступово просуватися.

Сприйняття зменшення нагальності проблеми – як на міжнародному, так і на внутрішньому рівні – спричиняє зміни у сфері фінансування та надання допомоги, які випереджають реальні покращення гуманітарної ситуації. Ця зміна є наслідком переходу до фінансування заходів зі стабілізації та відновлення, загальної втоми донорів та перерозподілу коштів на інші глобальні кризи. Обсяг затвердженого фінансування гуманітарних програм залишається загалом стабільним, проте обсяг нових асигнувань зменшується, оскільки донори надають пріоритет програмам раннього

відновлення та розвитку. Напрями фінансування все більше прив'язуються до пріоритетів донорів, що призводить до прогалин у секторах, які не входять до цих пріоритетів. Традиційні програми реагування на надзвичайні ситуації поступово переорієнтовуються на етап раннього відновлення, проте у багатьох регіонах, де досі залишаються незадоволеними базові гуманітарні потреби, такий перехід є передчасним. Відповідальність за надання гуманітарної допомоги поступово перекладається на Уряд, якому бракує фінансових та інституційних можливостей для її освоєння через бюджетні дефіцити, пов'язані з війною, прогалини у зовнішній бюджетній підтримці, витрати на відновлення та обмежені можливості, що призводить до поглиблення розриву в охопленні, особливо у сфері захисту та інших секторах, які не вважаються життєво важливими.

Темпи відтоку населення зі східних та південних регіонів сповільнюються, і спостерігається обмежене повернення, зумовлене насамперед економічною необхідністю та вичерпанням заощаджень, а не реальним поліпшенням безпеки чи якості послуг. Очікується, що ці переміщення залишатимуться незначними та точковими через нестабільну безпекову ситуацію, відсутність комунальних послуг та вичерпання ресурсів домогосподарств. Однак можуть виникнути циклічні схеми переміщення: сім'ї намагаються повернутися, виявляють, що умови не придатні для життя, і знову переїжджають – можливо, неодноразово – що ускладнює планування гуманітарної допомоги, створює навантаження на транзитні та приймаючі можливості та посилює вразливість і без того виснаженого населення.

За відсутності належного житла, послуг та допомоги для осіб, які повертаються, відбувається невелике вторинне переміщення – або до попередніх місць перебування, або в інші населені пункти в межах регіону. Помірний приплив населення, що повернулося з-за кордону, зосереджений переважно у західних міських центрах, створює навантаження на ринки житла та праці. Розбіжності у досвіді тих, хто залишився, внутрішньо переміщених осіб та тих, хто виїхав з країни, породжують соціальну напругу, оскільки різні групи мають різні уявлення про те, що для них має означати мир або зменшення бойових дій. Зокрема, це стосується житлових питань, доступу до допомоги у відновленні та іншої соціальної підтримки, можливостей працевлаштування та політичного представництва.

Соціальна згуртованість на регіональному та національному рівнях випробовується також через посилення публічних дискусій щодо відповідальності за війну, переговорів, військової стратегії та перспектив проведення виборів. З'являються нові політичні гравці – багато з яких мають військове минуле – і вони дедалі голосніше висловлюють критику щодо того, як ведуться війна та переговори. Росія активізує кампанії дезінформації, що націлені на ці суперечливі питання, прагнучи поглибити розкол в українському суспільстві. Західні союзники чинять дедалі більший тиск на Уряд, щоб той розпочав підготовку до виборів, що ще більше ускладнює і без того непросту внутрішньополітичну ситуацію. Ця динаміка загрожує розколом широкого суспільного консенсусу, на якому ґрунтується стійкість України.

З економічної точки зору урбанізовані райони в центральній та західній частинах країни відновлюються швидше, ніж прифронтові та прикордонні території, де відновлення гальмують замінування, пошкодження інфраструктури та постійна нестабільність. Зростають інфляційний тиск та валютні коливання: ціни на товари перевищують купівельну спроможність домогосподарств, а кількість доступних робочих місць не відповідає попиту. Уздовж лінії зіткнення та на раніше окупованих територіях у районах зі зниженою присутністю держави можуть виникнути тіньова економіка та контрабандні мережі – це буде наслідком повільного відновлення офіційних економічних систем та транскордонних економічних стимулів, що стримуватиме повернення легального бізнесу та ускладнюватиме перехід до економічної нормалізації. Реінтеграція ветеранів, що охоплює забезпечення їх засобами до існування, психосоціальну підтримку та соціальний захист, стає дедалі актуальнішою потребою, яка не отримує належної уваги, оскільки демобілізація залишається обмеженою, а кількість військовослужбовців, що проходять ротацію та повертаються, зростає.

Головною гуманітарною проблемою цього сценарію є неузгодженість у часі: відхід від заходів з реагування на кризові ситуації відбувається до того, як системи відновлення – як державні, так і ті, що реалізуються в рамках програм розвитку – будуть достатньо налагоджені, щоб заповнити цю прогалину. Найбільш вразливими групами населення є ті, хто опинився між цими двома категоріями: вони вже не є пріоритетними для надання екстреної допомоги, але ще не охоплені програмами відновлення, і проживають у

районах, де базові послуги досі не функціонують. Отже, гуманітарні потреби можуть залишатися високими або навіть тимчасово зростати на початкових етапах стабілізації, оскільки навіть попри зниження інтенсивності конфлікту зберігаються пошкоджена інфраструктура, порушення життєдіяльності та переміщення населення. Залишається високою ймовірність виникнення регіональних диспропорцій між прифронтовими областями та центральною та західною частинами країни, особливо в плані забезпечення життєдіяльності, відновлення інфраструктури та динаміки повернення населення.

Схід

Незважаючи на перемир'я, на заморожених лініях фронту спостерігаються поступові тактичні переміщення, що впливають на динаміку переміщення населення, доступ до прифронтових громад та процес їхнього відновлення. Російські війська закріплюють контроль над Покровськом і створюють там потужні оборонні позиції, тоді як українські війська зосереджуються на укріпленні позицій навколо ключових населених пунктів, зокрема Краматорська, Павлограда та Слов'янська. Обидві сторони зміцнюють свої позиції вздовж лінії зіткнення, що підвищує ймовірність того, що будь-яка «заморожена» лінія буде стійкою в короткостроковій перспективі, але структурно нестабільною в довгостроковій.

Хитке затишшя спонукає невелику кількість людей повертатися до великих міських центрів — зокрема до Дніпра, Харкова, району Слов'янська–Краматорська та Запоріжжя — хоча багато з тих, хто повернувся, лише перевіряють стан свого майна і знову виїжджають, побачивши недостатній рівень послуг та пошкоджене житло. Від відносної стабілізації найбільше виграє Харків, який, будучи як великим міським центром, так і символом стійкості, приваблює до себе посилену економічну активність, повернення населення та інвестиції. Кількість ВПО в Дніпрі та Запоріжжі зростає, оскільки ці міста стають центрами для людей, які прагнуть переїхати ближче до дому, залишаючись при цьому в зоні доступності необхідних послуг. Люди все частіше відвідують райони поблизу заморожених ліній фронту, але мало хто з них залишається там постійно. У багатьох із цих громад практично

відсутні будь-які послуги, а поява чорного ринку та тіньової економіки на тлі зростання злочинності може перешкоджати довгостроковому відновленню. Це нерівномірне розподілення вказує на ризик поглиблення та потенційно тривалого збереження диспропорцій як у самому Сході, так і між Сходом, Центром та Заходом: тоді як великі міста, такі як Харків, отримують вигоду від інвестицій та повернення населення, менші прифронтові громади ризикують залишитися структурно відсталими, страждаючи від відсутності послуг, погіршення умов життя та низьких показників повернення населення.

Покращення ситуації з безпекою та поступове розширення доступу гуманітарних організацій за межі 5-кілометрової зони дають змогу краще оцінити гуманітарну ситуацію в районах, які раніше були недоступними, та виявити потреби, що накопичилися за час обмеженого доступу. Соціальна напруга між місцевими мешканцями, ВПО та особами, які повернулися додому, посилюється у міру того, як на поверхню виходять уявлення про нерівний досвід війни та доступ до допомоги — і ця динаміка, ймовірно, буде підсилюватися російськими дезінформаційними кампаніями.

Доступ до окупованих Росією територій залишається суворо обмеженим, а Росія продовжує докладати зусиль для укріплення адміністративного контролю. В умовах часткового перемир'я точаться суперечки щодо того, чи може зменшення бойових дій сприяти відкриттю обмежених гуманітарних коридорів до окупованих територій, однак у 2026 році це залишається малоімовірним з огляду на політичну гостроту питання та відсутність всеосяжної угоди. Умови життя населення, що проживає в умовах окупації, ймовірно, погіршаться у міру поглиблення процесів русифікації та дедалі більшої недоступності системи соціального захисту в Україні.

Потреби домогосподарств на сході залишаються найвищими порівняно з іншими регіонами. У зв'язку з припиненням функціонування багатьох служб та втратою засобів до існування у східних прифронтових районах, захист, життєзабезпечення та психосоціальна підтримка є найнагальнішими потребами населення у зоні 5–20 км, доступ до якої полегшується. Значна частина цієї групи населення — це люди похилого віку, особи з інвалідністю або з обмеженими фізичними можливостями, яким потрібні спеціалізовані послуги для задоволення конкретних базових потреб. Потреби у

водопостачанні, санітарії та гігієні (WASH), житлі та грошовій допомозі, як і раніше, високі через постійні прогалини у наданні послуг та ризик того, що порушення режиму припинення вогню можуть породжувати гостру потребу у невідкладній допомозі.

Карта 3. Південний регіон

Джерело: ACAPS за даними Інституту вивчення війни (ISW) (станом на 30.03.2026)

Південь

Тимчасове затишшя у бойових діях дає змогу дещо покращити гуманітарний доступ до селищ Херсонщини, хоча прифронтові райони залишаються небезпечними, а 5-кілометрова зона — здебільшого недоступною. Функціонування систем енергопостачання та транспортування товарів дещо покращується, проте у 2026 році масштабна реконструкція залишається поза досяжністю, а відновлення сільського господарства протягом року обмежене.

Інтенсифікуються роботи з розмінування, особливо на Миколаївщині, з метою розчищення сільськогосподарських угідь та відновлення можливостей для життєдіяльності, хоча досягнуті успіхи не призводять до негайного поліпшення продовольчої безпеки, зважаючи на час, необхідний для відновлення виробничої діяльності. Кількість повернень у прифронтові райони Херсонщини залишається незначною, і вони відбуваються радше у зв'язку із сезонними перевітками майна, а не через фактичне повернення, з огляду на постійні ризики для безпеки та відсутність суттєвих економічних стимулів. У Миколаївській області спостерігається повільне повернення населення та поступове зростання інвестицій у бізнес, особливо в теплі місяці, коли з'являються можливості для короткострокового заробітку в агросекторі. Одеська область відновлюється більш стрімко: робота порту набирає обертів у менш напружених умовах, а зерновий коридор продовжує функціонувати, забезпечуючи економічну стабільність регіону, хоча внутрішні та сільські громади значно відстають у цьому плані.

Деякі міжнародні та національні НУО переносять свої оперативні центри з Одеси до Миколаєва або на околиці Херсона, щоб бути ближче до вразливих груп населення в Херсонській та Миколаївській областях. Відбувається перехід від програм гуманітарної допомоги до програм розвитку та раннього відновлення, при цьому все більша увага приділяється відновленню сільського господарства, ремонту систем водопостачання та забезпеченню населення засобами до існування. Цей перехід пов'язаний з ризиком: якщо він відбудеться до того, як будуть повністю задоволені основні гуманітарні потреби, це може залишити без належної підтримки тих, хто її найбільше потребує, — особливо людей, які не можуть скористатися програмами відновлення через вік, інвалідність або місце проживання.

У Миколаївській та Херсонській областях зберігається потреба у водопостачанні та санітарії, де лише аварійного ремонту інфраструктури недостатньо для вирішення проблем із доступом до води та її якістю у короткостроковій перспективі. У Херсоні ремонт житлових приміщень залишається однією з найважливіших потреб для забезпечення повернення мешканців та сприяння відновленню їхнього життєзабезпечення. Поступ у розмінуванні є найважливішим чинником відновлення сільськогосподарського господарства на півдні, і саме від його темпів здебільшого залежатиме, наскільки можливою буде економічна нормалізація у 2026 році.

Північ, центр та захід

Північно-центральнo-західний регіон поступово стабілізується, виступаючи основною зоною для прийому ВПО, які перемістилися на тривалий термін, та консолідації заходів з відновлення. Зменшення кількості обстрілів з повітря сприяє зміцненню енергетичної стабільності та поступовому відновленню довіри інвесторів, особливо у великих містах, таких як Київ та Львів. Однак позитивні зміни мають нерівномірний характер: центральні області швидше відчують переваги від стабілізації енергетичної ситуації та відновлення діяльності малого та середнього бізнесу, тоді як північні прикордонні області й надалі відчують нестабільність і продовжують страждати від порушень режиму припинення вогню вздовж «замороженої» лінії зіткнення.

Місто Суми продовжує виконувати функції осередку надання послуг та проведення гуманітарних операцій, хоча доступ до прикордонних населених пунктів, розташованих у радіусі 5 км від лінії фронту та кордону, залишається обмеженим. Деокуповані території Чернігівської, Київської, Сумської та Житомирської областей і надалі потребують допомоги у розмінуванні, перш ніж буде можливо досягти суттєвого поступу у відновленні сільського господарства та економіки. ВПО, які переселилися до центральних і західних областей, здебільшого вирішують залишитися там, що зумовлює структурні демографічні зміни у приймаючих громадах. Помірний приплив людей, які повернулися з-за кордону, переважно у західні міські центри, перевантажує ринки житла та праці, що призводить до виникнення соціальних напружень між місцевими мешканцями, ВПО та тими, хто повернувся.

Західна Україна й надалі залишається одним з основних осередків відновлення та розвитку, хоча з поліпшенням ситуації частина цих функцій починає переноситися до центральних областей. Університетські гуртожитки та інші навчальні заклади, які використовуються як місця розміщення ВПО, можуть бути повернуті до освітнього використання у міру відновлення очного навчання у західних та центральних районах. Програми реінтеграції ветеранів, спрямовані на вирішення питань життєзабезпечення, запобігання домашньому насильству та надання психосоціальної підтримки, як і раніше, не отримують достатнього фінансування, зважаючи на масштаби потреб.

Потенціал надання гуманітарної допомоги на заході та в центрі країни скорочується швидше, ніж зменшуються потреби, внаслідок чого значна частина переміщеного населення залишається без цільової підтримки та все більше залежить від державних соціальних програм, що мають обмежені фінансові ресурси. На Сумщині та Чернігівщині можливості реагування на потреби сільських громад поступово розширюються за межі 5-кілометрової зони, що вимагає надання допомоги у вигляді товарів першої необхідності та транспортної підтримки для доступу до ринків і послуг. Скорочення обсягу фінансування гуманітарної допомоги в цих регіонах призводить до значних прогалин у наданні правничої допомоги з питань оформлення документів, прав на житло та супроводу в отриманні грантів на відновлення, оскільки складність процесу відновлення породжує нові потреби, на задоволення яких програми екстреної допомоги не розраховані.

Сценарій 3: Ескалація війни

Росія досягає значного територіального прориву на сході України завдяки поєднанню низки чинників: збільшення чисельності російських військ та оперативна адаптація (зокрема, вдосконалення логістики та інтеграція безпілотників), поступове ослаблення оборонного потенціалу України в багатьох районах, а також перебої чи затримки у наданні зовнішньої військової підтримки у вирішальний момент. Це дає Росії змогу чинити постійний концентрований наступальний тиск, зокрема за допомогою масованих ударів на великі відстані, спрямованих на піддрив логістичних мереж та систем військової підтримки України.

Користуючись цими обставинами, Росія здійснює значний територіальний прорив на сході України, що, ймовірно, виллється у прорив або проникнення через ключову лінію оборони в Донецькій області. Це уможлиблює швидкий наступ углиб території та створює умови для оточення міських центрів, зокрема Краматорська та Слов'янська, а також для перекриття ключових логістичних коридорів. Обидві сторони реагують ескалацією: Росія намагається збільшити свою перевагу, тоді як Україна активізує формування збройних сил, розширює мобілізаційні заходи та посилює режим воєнного стану, ще більше обмежуючи пересування цивільного населення.

Часті масовані удари по об'єктах енергетики, транспорту та логістики по всій Україні (зокрема, в Дніпрі, Харкові, Києві та Одесі) посилюють перебої з електропостачанням, порушують транспортне сполучення та спричиняють ланцюгові ризики для здоров'я населення та довкілля. Такі атаки свідчать про стратегічний зсув у тактиці Росії від великих централізованих вузлів до все більшої орієнтації на невеликі, розрізнені та менш захищені об'єкти інфраструктури. Ця зміна ускладнює процес відновлення — менші та більш розосереджені об'єкти інфраструктури відновлювати швидше складніше, ніж великі, — а також обмежує можливості України перерозподіляти

послуги з тих районів, що функціонують, до постраждалих, що має серйозні наслідки для стійкості систем обслуговування та термінів відновлення у всіх регіонах. Обстріли традиційних транспортних маршрутів змушують все частіше вдаватися до дорогих альтернатив, що призводить до зростання витрат на перевезення людей і вантажів по всій країні.

У відповідь на погіршення ситуації військова підтримка з боку НАТО та ЄС посилюється і може бути суттєвою, тоді як військова підтримка з боку США залишається політично обумовленою. Однак темпи, якими європейська підтримка може реально зростати, обмежуються постійними проблемами, пов'язаними з оборонними виробничими потужностями та ланцюгами постачання. Особливо на початкових етапах ескалації ці структурні обмеження означають, що додаткова підтримка може надійти занадто пізно, щоб запобігти значним втратам на полі бою або погіршенню гуманітарної ситуації, що потенційно може залишити Україну без захисту на найкритичнішому етапі. Витрати на оборону різко зростають, витісняючи цивільні видатки та загострюючи проблеми бюджету, що найперше позначається на програмах соціального захисту — зокрема на пенсіях та субсидіях — а також на комунальних послугах та утриманні інфраструктури. Зростання ВВП помітно сповільнюється, інфляція та тиск на валюту різко зростають, а спроможність Уряду фінансувати масштабні проекти з ремонту інфраструктури суттєво обмежена. Процес вступу до ЄС, реформа системи врядування та виборчі процеси фактично призупинені, оскільки політичний порядок денний визначають нагальні потреби воєнного часу.

Соціальна згуртованість тимчасово зміцнюється, оскільки відновлена єдність воєнного часу пригнічує політичну поляризацію в короткостроковій перспективі, але цей ефект, ймовірно, буде тимчасовим. У міру того як сукупний тягар ескалації конфлікту накладається на роками накопичене виснаження, хронічна втома серед цивільного населення, працівників гуманітарних організацій та військових з часом, ймовірно, стане домінуючою соціальною тенденцією, підриваючи стійкість, на якій ґрунтується стабільність України з 2022 року.

Наростає хвиля евакуацій, особливо на сході, де рівнинний, відкритий степовий ландшафт, обмежені можливості укриття та нестача природних укріплень сприяють проведенню масштабних військових операцій. Причиною

переміщення є насамперед пошкодження житла, накази про обов'язкову евакуацію та активізація атак, однак це відбувається нерівномірно: ті, хто має ресурси, швидко переїжджають подалі, що може спричинити транскордонне переміщення до сусідніх країн, тоді як люди похилого віку, люди з інвалідністю та ті, у кого вичерпалися заощадження, дедалі більше залишаються ізольованими на місці, не маючи можливості виїхати, але стикаючись з умовами, що стрімко погіршуються. Застосування зброї великої дальності змушує людей переселятися в межах поточної області або до сусідніх областей, що свідчить про те, що потоки переселенців зосередяться в транзитних та приймаючих районах, які й без того перевантажені, замість того, щоб широко розповсюдитися по всій країні.

За такого сценарію гуманітарна система зазнає значного перевантаження, що безпосередньо позначається на можливостях евакуації та логістиці, оскільки транспортна інфраструктура стає об'єктом атак, а коридори доступу звужуються. Влада оголошує про обов'язкову евакуацію та обмежує пересування НУО в районах, де нещодавно розгорілися бойові дії, унеможливаючи доступ цивільного населення до необхідних послуг, а гуманітарні організації, що продовжують працювати в районах, охоплених війною, дедалі більше покладаються на броньовані транспортні засоби для доставки допомоги. Небезпечні інциденти в ключових центрах — зокрема в Дніпрі, Харкові, Херсоні, Лозовій, Миколаєві та Запоріжжі — змушують координаційні центри та оперативні бази змінювати місце розташування, що порушує безперервність реагування та збільшує витрати. Переміщення та мобілізація також призводять до нестачі кадрів, що особливо негативно позначається на діяльності, яка вимагає фізичної присутності та надання послуг.

Організації не готові до такого масштабу та темпів зростання потреб, і їхні заходи майже повністю зосереджуються на реалізації програм з надання екстреної допомоги: евакуації, підтримка людей, які зазнали масового переміщення, забезпечення функціонування транзитних центрів та місць колективного розміщення, продовольча безпека, водопостачання, санітарія та гігієна (WASH) та охорона здоров'я. Обсяги фінансування не зростають пропорційно до потреб, оскільки на фінансування оборони припадає дедалі більша частка наявних міжнародних ресурсів, а обсяги

гуманітарної допомоги залишаються на тому ж рівні або скорочуються, тоді як кількість потребуючих допомоги збільшується. Організації, що мають міцні партнерські зв'язки та заздалегідь сформовані запаси, мають більше можливостей підтримувати безперервність реагування; натомість організації, що залежать від централізованої логістики та міжнародних ланцюгів постачання, стикаються з найбільшими перебоями. Швидкі темпи розвитку подій ставлять під загрозу можливості координації та управління інформацією, що збільшує ризик дублювання та прогалин у наданні допомоги.

Сукупні наслідки ескалації виходять за межі безпосередньої гуманітарної кризи. Хронічне погіршення стану інфраструктури, економічний занепад і демографічний спад у прифронтових регіонах, які можуть набути напівпостійного характеру, якщо відтік населення стане постійним, а відновлення інфраструктури й надалі відбуватиметься повільними темпами, загрожують поглибленням соціально-економічної нерівності між східною та західною Україною.

Схід

Схід стає вирішальним театром ескалації війни. Російські війська намагаються оточити або відрізати Слов'янськ і Краматорськ, просуваючись через Синельниківський район у Дніпропетровській області в напрямку Павлограда, створюючи загрозу для коридору М-04, який є важливим логістичним і транзитним маршрутом як для військових, так і для гуманітарних сил. Втрата або тривале перекриття цього коридору суттєво порушить маршрути евакуації та постачання зі сходу на захід, що матиме лавиноподібні наслідки для всієї системи реагування. Постійні обстріли дронами та артилерією змушують населення східних міст переселятися до Харкова та Дніпра, що створює значне навантаження на ці міста як на транзитні та приймаючі центри. Дніпро, яке раніше було центром надання допомоги на етапі раннього відновлення, повністю переходить до режиму реагування на надзвичайні ситуації, оскільки потік ВПО перевищує його можливості щодо їх прийому.

У Донецькій області залишається приблизно 217,2 тис. осіб, у зоні 0–20 км у Дніпропетровській області – 138 тис. осіб, а в Запорізькій – 46 тис. осіб (Моніторинг мобільності та потреб населення прифронтових територій, МОМ в Україні, 31.01.2026). Масове переміщення населення з цих районів – потенційно до 180 тис. осіб лише з півночі Донецької області – загрожує перевантаженням транзитних центрів та місць колективного розміщення, що вимагає оперативного пошуку нових місць тимчасового проживання (Моніторинг мобільності та потреб населення прифронтових територій, МОМ в Україні, 31.01.2026). На окупованих Росією територіях може підвищитися ризик примусового переміщення та депортації цивільного населення, особливо з районів, розташованих поблизу зон активних бойових дій. Російські війська також прагнуть зміцнити контроль над спірними територіями, що ще більше поглиблює інформаційний вакуум щодо ситуації та потреб у цих районах.

Удари по Запоріжжю та ключових мостах посилюють нестабільність для 750 тис. людей, які там проживають, 154 тис. з яких – ВПО з обмеженими ресурсами (Моніторинг мобільності та потреб населення прифронтових територій, МОМ в Україні, 31.01.2026). Щодо Запорізької АЕС, у цьому сценарії передбачаються два окремі, але взаємопов'язані ризики: експлуатаційні ризики, зокрема нестабільність енергосистеми та можливі порушення роботи систем охолодження, пов'язані з відключенням електропостачання та пошкодженням інфраструктури у прилеглому районі, а також психологічні наслідки, коли уявний ризик ядерної аварії спричиняє панічну евакуацію населення з прилеглих територій навіть за відсутності фактичної кризи.

Збільшення кількості ударів по невеликих енергетичних вузлах, мостах і залізницях призводить до фізичної ізоляції та перебоїв у наданні послуг і зв'язку в усьому регіоні. Стан медичної інфраструктури на Донеччині й надалі погіршується, а збої в роботі енергомереж ще більше ускладнюють надання медичних послуг. Школи закриваються або переходять на дистанційне навчання, що супроводжується серйозними перебоями. Надання екстреної грошової допомоги набуває дедалі більшого значення, оскільки домогосподарства стикаються з раптовими витратами, пов'язаними з вимушеним переселенням та пошкодженнями внаслідок обстрілів.

Південь

На півдні спостерігається структурне погіршення ситуації у сфері послуг, життєзабезпечення та надання гуманітарної допомоги, хоча там і не відбувається таких масштабних наземних наступальних операцій, як на сході. Херсон, де проживає 63,5 тис. цивільних осіб, і надалі перебуває під ударами дронів та інших систем озброєння, що створює постійну небезпеку та поглиблює дефіцит основних послуг, зокрема у сфері охорони здоров'я, оскільки все менше працівників готові залишатися в місті (Моніторинг мобільності та потреб населення прифронтових територій, МОМ в Україні, 31.01.2026). Попри погіршення умов життя, кількість людей, які залишають місто, залишається обмеженою, що свідчить про обмежену мобільність населення, яке переважно складається з людей похилого віку з обмеженими ресурсами. Гуманітарна допомога не припиняється, але її надання дедалі частіше здійснюється з сусідніх районів задля забезпечення безпеки персоналу, що знижує оперативність та збільшує вартість доставки.

В Одеській області посилюються удари по портовій та морській інфраструктурі, що призводить до перебоїв та затримок у вивезенні зерна. Удари по об'єктах енергетичної, водопровідної та каналізаційної інфраструктури посилюють ризики для здоров'я населення та екології. Обстріли ключових мостів створюють загрозу для логістичних маршрутів до Молдови та можуть призвести до ізоляції південних районів області, а ймовірність дрібних диверсійних операцій через молдовський регіон Придністров'я ще більше посилює нестабільність. Область дедалі більше залежить від постачання енергії з сусідніх областей, що має наслідки для логістики, життєдіяльності населення та роботи підприємств.

У Миколаївській області спостерігається підвищення інтенсивності ракетних ударів, що порушує роботу морських шляхів і ускладнює логістику через обстріли мостів та транспортних вузлів. Постійні проблеми з водопостачанням у Миколаєві загострюються через постійні обстріли інфраструктури, що створює додаткові ризики для здоров'я населення. Миколаїв є першим пунктом прибуття для сімей, які були вимушені покинути Херсонську область, проте перевантаженість місцевих служб змушує ВПО рухатися далі на захід, у райони з більш стабільним забезпеченням послуг.

На півдні країни спостерігається значне зростання гуманітарних потреб, оскільки все більша частина населення потерпає від все частіших і триваліших перебоїв з електропостачанням, водопостачанням та комунальними послугами. Надання допомоги товарами стає все складнішим з оперативної точки зору, оскільки мости та транспортні шляхи зазнають обстрілів, що змушує цивільне населення долати більші відстані, щоб дістатися до ринків та отримати необхідні послуги. Доступ НУО додатково обмежується встановленими урядом протоколами безпеки та доступу, що призводить до зростання операційних витрат і скорочення охоплення.

Карта 4. Північно-центрально-західний регіон

Джерело: ACAPS за даними Інституту вивчення війни (ISW) (станом на 30.03.2026)

Північ, центр та захід

Досі стабільні регіони на півночі, в центрі та на заході відчувають вторинний тиск на рівні, якого не спостерігалось з перших місяців війни, оскільки переселення зі східних регіонів, посилені атаки на інфраструктуру та економічні потрясіння поширюються на захід. Із відносно безпечної зони, що відновлюється, регіон перетворюється на напружене середовище для розміщення та транзиту, причому навантаження відчувають як колективні центри, так і ринки оренди житла.

У північних прикордонних областях — зокрема в Сумській та Чернігівській — не зупиняються обстріли та руйнування інфраструктури, що змушує евакуювати цивільне населення з населених пунктів поблизу Сум та Шостки. У Сумах погіршується стан медичної інфраструктури, через що мешканці міста та прилеглих районів мають обмежені можливості для отримання медичної допомоги. Економіка прикордонних регіонів занепадає, підприємства та ринки припиняють свою діяльність, а логістичні служби зупиняють роботу. У таких транспортних вузлах, як Ромни, спостерігається різке пошквдження руху через активізацію переміщення населення. КПП посилюють контроль, а доступ гуманітарних організацій стає все гіршим.

Найбільші міста, зокрема Київ і Полтава, стикаються з посиленими атаками на об'єкти енергетичної та іншої інфраструктури, що призводить до погіршення якості послуг і спонукає людей переїжджати за межі міських територій. Греблі в Рівному та інших західних регіонах зазнають цільових обстрілів, що призводить до перебоїв у постачанні послуг та пошкодження екосистеми, а ціни на оренду стрімко зростають через перевантаження пропускної здатності об'єктів розміщення та транзиту на заході.

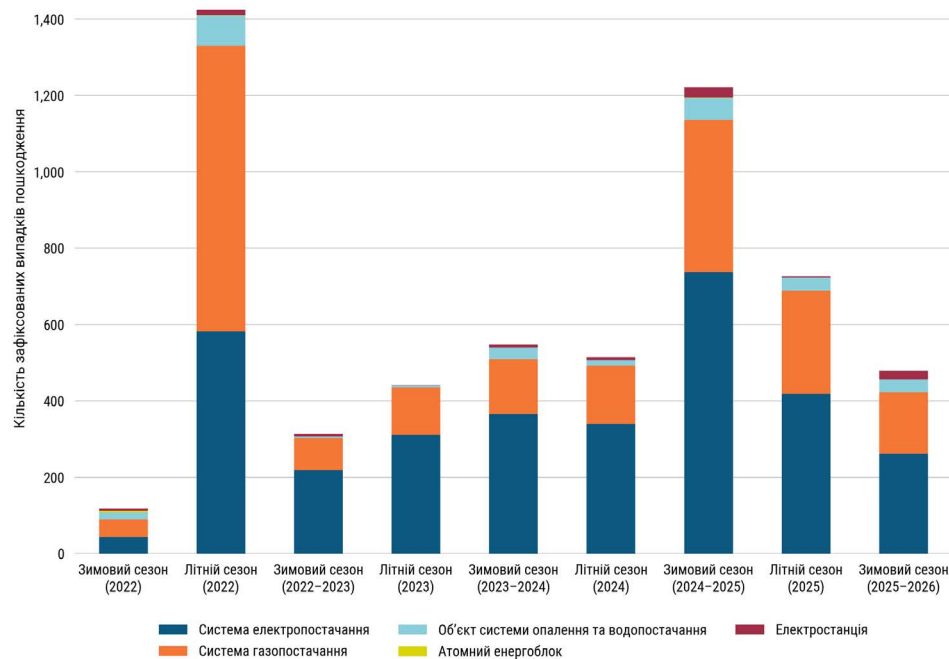
Захід, який раніше був найстабільнішим регіоном України, перетворюється на зону припливу ВПО, що зазнає значного навантаження. Відчуття загального погіршення ситуації в країні спричиняє різке, хоча й обмежене, зростання потоку мігрантів до Європи. На заході та в центрі країни гуманітарні заходи знову зосереджуються на наданні екстреної допомоги прикордонним регіонам, однак масштаби допомоги важко збільшити через попереднє скорочення охоплення. Нові потоки біженців вимагають створення відповідної інфраструктури для розміщення, транзиту та забезпечення життєдіяльності, яку система реагування — що вже функціонує з ресурсами, нижчими за рівень до 2025 року — не в змозі належним чином забезпечити.

ОБТЯЖУЮЧІ ОБСТАВИНИ

Незалежно від того, як розгортатимуться події, на гуманітарну ситуацію в Україні можуть вплинути й інші чинники. Найбільш важливі з них детально розглянуто нижче.

Атаки на критичну інфраструктуру України

Малюнок 1. Зведені дані про пошкодження енергетичної інфраструктури в Україні, спричинені військовими діями, з початку повномасштабного вторгнення до 25 березня 2026 року

Цього року Україна пережила найхолоднішу зиму за останнє десятиліття: середня температура в січні 2026 року становила $-5,8$ °C, тоді як у січні 2025 року – $2,3$ °C, а в січні 2022 року – $-1,9$ °C (ТКІ, 11.02.2026). Протягом лютого 2026 року панували сильні морози, що ускладнювалися значними перебоями в енергопостачанні та пошкодженнями інфраструктури. Російські військові змінили стратегію порівняно з попередніми кампаніями: замість ударів, спрямованих на виведення з ладу національної енергосистеми та створення масових перебоїв, вони перейшли до атак на об'єкти генерації, передачі та розподілу електроенергії з метою спричинення регіональних відключень, а також на газову інфраструктуру (Al Jazeera, 21.01.2025). У деяких випадках перебої з електропостачанням тривали 20–40 годин поспіль, причому найбільше відсутності електроенергії та опалення постраждали Дніпропетровська, Донецька, Харківська та Запорізька області, а також Київська область і місто Київ (ТСН, 11.01.2026). У відповідь на затяжні перебої з електропостачанням та опаленням українська влада запровадила заходи з пом'якшення наслідків, зокрема планові та аварійні відключення електроенергії, а також обмеження споживання електроенергії промисловими підприємствами (Українська правда, 10.02.2026).

Атаки на енергетичну інфраструктуру здійснюються протягом усього року, але особливо активізуються в холодну пору року (зазвичай з жовтня по березень), коли Росія чинить максимальний тиск на стійкість цивільного населення та взаємну залежність між системами електропостачання та газопостачання України (ACAPS, 28.08.2025). Нарізних рівнях вживаються заходи з децентралізації, зокрема встановлення сонячних панелей та генераторів, що в деяких випадках сприяє підвищенню енергетичної стійкості. Однак доступ до цих рішень є нерівномірним, а заходи з децентралізації все ще є обмеженими та мають допоміжний характер, а не є системним рішенням, з огляду на значні витрати на автономне виробництво електроенергії, експлуатаційні обмеження та загальне погіршення стану національної енергосистеми (ТКІ, 23.07.2024).

Сукупний вплив пошкоджень інфраструктури та тривалих перебоїв у постачанні електроенергії загострив енергетичну нестабільність у всій країні, причому найбільше це відбилося на громадах, які мають найменше можливостей впоратися із ситуацією. Найчастіше повідомляють про

відсутність альтернативних джерел енергії у прифронтових районах: про такі проблеми заявляють 70% домогосподарств (REACH, 24.11.2025). Високі тарифи на комунальні послуги ще більше обмежують можливості населення впоратися з труднощами; наприклад, середні щомісячні витрати на опалення у Донецькій (2 600 грн) та Харківській (2 300 грн) областях вищі, ніж в інших прифронтових областях (2 000 грн) (REACH, 24.11.2025).

Тривалі перебої з електропостачанням також позначаються на районах, що знаходяться за межами прифронтових зон, і мешканці міст та сільської місцевості стикаються з цілою низкою проблем у зв'язку з цими перебоями: міські домогосподарства, які користуються централізованим опаленням або електричними обігрівачами, майже не мають альтернатив у разі відключення електроенергії, тоді як сільські домогосподарства – хоча вони й частіше мають доступ до твердопаливних печей – стикаються зі зростанням цін на паливо, перебоями в ланцюгах постачання та фінансовими обмеженнями, що знижують їхню здатність покладатися на ці альтернативні джерела під час тривалих періодів холодів (ACAPS, 28.08.2025).

Окрім атак на енергетичну інфраструктуру, російські війська також продовжують наносити удари по логістичних вузлах, таких як залізничні лінії, ключові автомагістралі та розподільчі центри, що створює загрозу для ліній постачання українських збройних сил та цивільного транспорту (The Guardian, 27.01.2026). Удари по важливих залізничних вузлах змусили владу вжити запобіжних заходів у вигляді тимчасового припинення руху та заміни залізничних маршрутів автобусними перевезеннями з метою захисту цивільного населення (ТКІ, 07.10.2025). Подальші атаки, особливо на транспортну інфраструктуру, можуть ще більше ускладнити евакуацію цивільного населення.

Несприятливі погодні умови

Протягом року цивільне населення України стикається з низкою сезонних ризиків: як із вже згаданими вище серйозними загрозами в холодну пору року, так і з дедалі більшими небезпеками влітку. Екстремальні погодні умови становлять значну загрозу для населення, яке зазнає їхнього впливу, особливо у прифронтових громадах, де проблеми з пошкодженням житла, безпекою та обмеженнями у пересуванні є найбільш гострими (REACH, 07.11.2025; ВООЗ, 19.06.2025 та 01.12.2025).

Поєднання впливу низьких температур та дефіциту енергії особливо гостро відчувається для людей, які проживають у пошкодженому або тимчасовому житлі, де опалення часто працює ненадійно, а також для мешканців міських районів, де централізовані системи опалення не працюють, а перебої з електропостачанням обмежують використання альтернативних опалювальних приладів. Найбільшому ризику впливу екстремальних погодних умов наражаються люди, які вже мають певні фактори вразливості, зокрема люди похилого віку та особи з хронічними захворюваннями. Наприклад, серед домогосподарств, опитаних у прифронтових районах, особливо вразливими до наслідків для здоров'я, пов'язаних із тривалим перебуванням на холоді, є ті, які страждають на хронічні захворювання, що вимагають регулярного прийому ліків. Таких домогосподарств налічується 83% у Донецькій області, 65% у Дніпропетровській та 64% у Запорізькій (REACH, 30.10.2025). Такі небезпечні заходи з подолання труднощів, як саморобні системи опалення, несуть додаткові ризики для здоров'я, зокрема небезпеку виникнення пожежі та отруєння чадним газом (ACAPS, 28.08.2025).

Окрім ризиків, пов'язаних із холодною порою року, температури, вищі за середні, у 2026 році можуть спричинити сукупні ризики для енергетичної, медичної та сільськогосподарської систем. Україна стає дедалі вразливішою до таких природних небезпек, як посуха, екстремальна спека, спекотні періоди, сильні зливи, селеві потоки та повені (ВООЗ, 19.06.2025). Тривала температура вище 30 °C може призвести до збільшення кількості відключень електроенергії через зростання попиту на охолодження, що створює навантаження на енергомережу. Перебої в роботі енергосистем можуть також викликати ланцюгову реакцію, що позначиться на системах

водопостачання та санітарії, створюючи потенційні ризики для здоров'я населення, особливо в прикордонних районах, де системи охорони здоров'я та водопостачання, санітарії та гігієни (WASH) вже працюють на межі своїх можливостей, а також загрожуючи життєдіяльності сільських громад, які залежать від холодильних систем для зберігання продуктів харчування та ведення тваринництва. Спека та нестача води також можуть негативно впливати на здоров'я худоби, знижуючи продуктивність або, в крайніх випадках, підвищуючи рівень її смертності (РБК Україна, 20.07.2024).

Більш спекотна літня погода та погодні аномалії, зокрема кількість опадів, що перевищує середні показники, ймовірно, вплинуть на обсяги сільськогосподарського виробництва, від якого Україна значною мірою залежить і яке вже зараз обмежується нестачею робочої сили, забрудненням ґрунтів мінами та низьким рівнем безпеки. Згідно з оцінкою ФАО, проведеною в липні 2025 року в прифронтових областях, 70% домогосподарств повідомили про неврожай через сильну літню посуху, а 50% — про втрати внаслідок весняних заморозків (Продовольча та сільськогосподарська організація ООН (ФАО), 17.12.2025). Україна є одним із найбільших світових експортерів зерна, і ризики, пов'язані з погодними умовами (а також постійні атаки Росії на інфраструктуру), позначаються на експортних доходах, продовольчій безпеці країни та світових ринках (Міністерство сільського господарства США (USDA), 04.02.2026).

Фінансування секторів гуманітарної допомоги, розвитку та державного управління

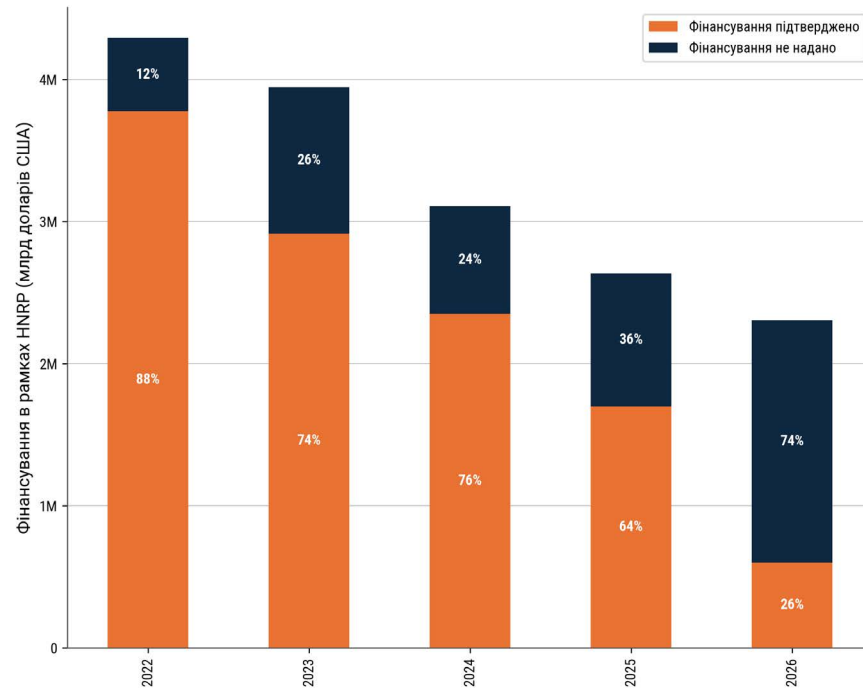
Після різкого скорочення зовнішньої допомоги з боку США та подальшої реорганізації гуманітарної допомоги в Україні, чергове різке скорочення фінансування у 2026 році є малоімовірним. Проте загальний обсяг підтвердженого фінансування гуманітарної допомоги та допомоги в галузі розвитку у 2026 році, ймовірно, все ж залишиться нижчим за рівень 2025 року, що відображає загальні тенденції у фінансовій підтримці тривалих гуманітарних криз, нові пріоритети США у виділенні коштів, перенаправлення ресурсів ключовими донорами на внутрішні та військові витрати, а також інші суміжні геополітичні кризи (ACAPS, 31.12.2025; Дослідницький інститут зовнішньої політики (FPRI), 06.03.2026).

Станом на 25 березня було підтверджено лише 26% (599 млн доларів США) фінансування, необхідного в рамках Плану гуманітарних потреб та реагування на 2026 рік, що значно менше від 2,1 млрд доларів США, необхідних для задоволення навіть найпріоритетніших потреб (УКГС ООН (станом на 25.03.2026); Humanitarian Action (станом на 25.03.2026)). Хоча протягом року можливе підтвердження додаткового фінансування, очікується, що через обмеженість коштів масштаби подальших асигнувань будуть скорочені.

Закриття програми USAID також призвело до припинення фінансової підтримки ключових державних систем та програм розвитку в той час, коли Уряд стикається з бюджетною кризою, спричиненою військовими витратами та затримками у надходженні зовнішнього фінансування, необхідного для покриття бюджетного дефіциту у розмірі 45–52 млрд доларів США у 2026 році (ACAPS, 31.12.2025; Reuters, 20.03.2026). З 2022 року США через шість урядових організацій, зокрема USAID, виділили понад 45 млрд доларів США на проекти розвитку та державні соціальні програми в Україні; за цей період USAID адмініструвала понад 30 млрд доларів США у вигляді прямої бюджетної підтримки уряду України (Офіс Генерального інспектора США (OIG), 14.08.2025). Хоча Україна має доступ до альтернативних механізмів забезпечення ліквідності, таких як кредити за підтримки ЄС, затримки з виділенням коштів та відсутність передбачуваного фінансування становлять серйозний ризик для здатності України підтримувати фіскальну стабільність та фінансувати невійськові видатки (див. розділ «Базові припущення»).

У сукупності ці фактори обмежують можливості гуманітарних організацій, організацій, що займаються розвитком, та Уряду у задоволенні масштабних потреб, що поглиблює розрив між тим, що потрібно, і тим, що може бути надано. Якщо нинішні тенденції у фінансуванні збережуться, цей розрив, ймовірно, ще більше посилюватиметься протягом року, причому найгостріше це позначиться на населенні в прифронтових та важкодоступних районах, де потреби є найбільшими, а оперативні обмеження — найвищими, а також у районах, яким гуманітарні організації надають меншу пріоритетність. У кожному з трьох сценаріїв, детально описаних у цьому звіті, розглядається, як ця динаміка фінансування перетинається з динамікою конфлікту, а також що це означає для гуманітарної допомоги за різних умов.

Малюнок 2. Потреби у фінансуванні в рамках Плану гуманітарних потреб та реагування (HNRP) порівняно з фактично виділеними коштами за рік станом на 25 березня 2026 року

Джерело: ACAPS за даними Інституту вивчення війни (ОСНА) (станом на 25.03.2026)

ДОДАТОК 1. ІНДИКАТОРИ ДЛЯ СЦЕНАРІЇВ

Індикатори — це ранні сигнали, які вказують на те, що ситуація розвивається у напрямку певного сценарію. Гуманітарні організації повинні регулярно відстежувати їхній стан, щоб передбачати зміни та адаптувати свою діяльність відповідним чином.

ОПИС	СЦЕНАРІЙ 1	СЦЕНАРІЙ 2	СЦЕНАРІЙ 3
Провал масштабного наступу з боку України чи Росії	X		
Без істотних змін у частоті та інтенсивності російських ракетних обстрілів, атак безпілотників та авіаударів по великих міських центрах	X		
Без істотних змін у загальній військовій стратегії Росії або її оперативній позиції	X		
Посилення соціополітичної напруженості в Росії (наприклад, заяви російських військових на підтримку припинення вогню)		X	
Різде загострення конфлікту на тлі переговорів про припинення вогню, оскільки кожна зі сторін намагається посилити свої переговорні позиції		X	
Західні країни посилюють санкції проти Росії, що свідчить про посилення тиску на Москву		X	
Розширення міжнародної дипломатичної участі в переговорах щодо припинення вогню або механізмах його реалізації		X	
Зростання кількості публічних заяв з боку України, Росії або третіх сторін, що свідчать про готовність піти на поступки		X	
Посилення тиску з боку США чи інших сторін на Україну з метою проведення виборів або здійснення значних політичних поступок		X	
Швидке погіршення економічної ситуації в Росії, зокрема зростання інфляції або підвищення процентних ставок		X	
Значне погіршення морального духу або соціальної згуртованості населення України, зокрема посилення протестної активності або невдоволення громадськості військовим командуванням		X	
Напруженість у політичних та дипломатичних відносинах негативно позначається на стосунках України зі США та ключовими європейськими країнами			X
Україна знижує вік призову або вживає інших надзвичайних заходів з набору особового складу, що свідчить про гостру нестачу військовослужбовців			X
Різде збільшення масштабів призову, набору або залучення іноземних найманців у Росії, що свідчить про підготовку до активізації наступальних операцій			X
Росія зосереджує війська та техніку поблизу Донецької, Харківської, Сумської та Запорізької областей			X
Прискорення наступу російських військ на Донеччині або вздовж ключових маршрутів у напрямку Краматорська, Павлограда чи Слов'янська			X
Росія посилює наступ у Харківській, Сумській та Запорізькій областях			X
Стрімке посилення частоти та інтенсивності російських ракетних обстрілів, атак безпілотників та авіаударів по міських центрах по всій країні			X
Західні країни пом'якшують або скасовують санкції проти Росії, що дозволяє Москві покращити економічне становище	X		X
Зрив активних переговорів між Україною, Росією та ключовими сторонніми посередниками без перспективи їхнього відновлення	X		X
Скорочення обсягу і передбачуваності військової та фінансової допомоги, що надається Україні з боку США та Європи	X		X

ДОДАТОК 2. ТРИГЕРИ ДЛЯ СЦЕНАРІЇВ

Тригери – це конкретні події чи обставини, які спричиняють або суттєво прискорюють реалізацію певного сценарію. На відміну від індикаторів, які є поступовими сигналами, тригери є дискретними зрушеннями, що значно підвищують ймовірність реалізації сценарію або позначають початок його розвитку.

ОПИС	СЦЕНАРІЙ 1	СЦЕНАРІЙ 2	СЦЕНАРІЙ 3
У переговорах щодо врегулювання конфлікту не спостерігається жодних істотних змін чи успіхів	X		
Російські війська не досягають значних успіхів у Донецькій, Харківській та Запорізькій областях	X		
Україна та Росія домовилися про локальне перемир'я, тимчасове припинення вогню або припинення ракетних ударів по окремих об'єктах інфраструктури, зокрема енергетичних, транспортних чи логістичних		X	
Недотримання тимчасових угод про припинення вогню			X
Російські війська перерізали важливий коридор постачання або логістики для ЗСУ			X
Прорив українських оборонних позицій у Донецькій, Харківській, Сумській або Запорізькій областях, що призвів до стрімкого наступу російських військ			X
Потужний обстріл або кризова ситуація на великому об'єкті енергетики чи комунального господарства в Україні, що зумовить масштабний збій у наданні послуг			X